

PASSA

TYGODNIK SĄSIADÓW

URSYNÓW • MOKOTÓW • WILANÓW • LESZNOWOLA • PIASECZNO • KONSTANCIN • JEZIORNA

11 stycznia 2024 czasopismo bezpłatne Nr 2 (1195)

www.passa.waw.pl

REKLAMA

BIURO KUCHAREK SZEŚĆ

Zamów on-line na www.kucharekszesc.pl

Zamów telefonicznie (22) 855 00 55

Czyt. str. 5

warszawa • mazowsze

wawa.info

CZYTAJ NOWY PORTAL

WARSZAWA • RADOM • PŁOCK • OSTROŁĘKA • ŁOMŻA • SIEDLCE

Bezpieczniej na warszawskich ulicach

Czyt. str. 4

Urodziny Otwartego Ursynowa

Czyt. str. 6

Ruszyła budowa Skry

Czyt. str. 4

Ferie pełne atrakcji

Czyt. str. 9

Czy w końcu dudy w miech?

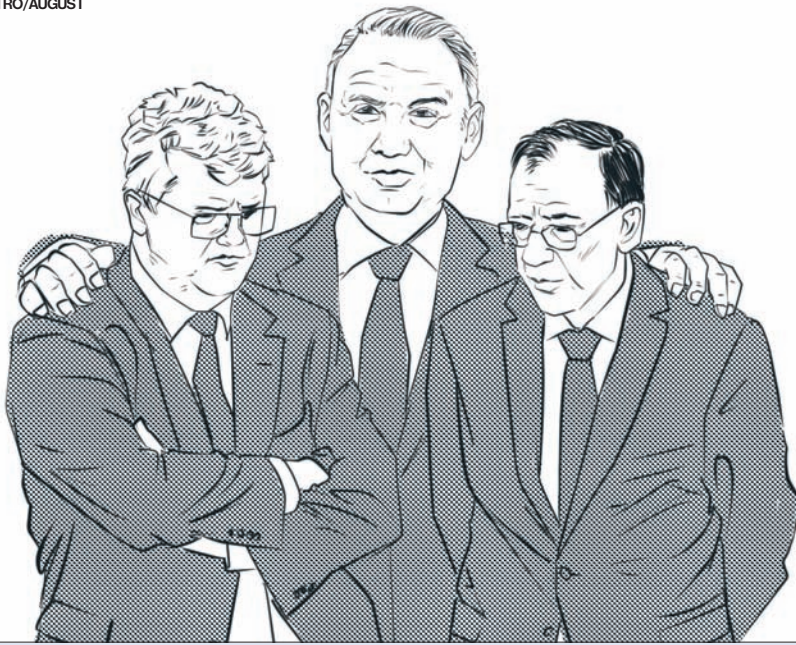
wać prawa łaski w czasie toczącego się procesu”.

Sprzeczną z tym rozumieniem prawa łaski decyzja prezydenta jest teraz szeroko wyśmiewana w mediach społecznościowych i w kabaretach. Prezydentowi doradza się, żeby załatwiał ludziom rozwody jeszcze przed zawarciem przez nich małżeństwa. Pewnie byłby Dudzie wdzięczny notoryczny rozwodnik, a mój serdeczny przyjaciel – aktor Bohdan Łazuka, który żenił się pięciokrotnie, zaś rozwodził czterzy razy. Bardzo by mu się przydał rozwód w abonamencie.

Nz owych podręcznikowych posunięć prezydenta, czyli ulaskawienie skazanych dopiero przez sąd pierwszej instancji kombinatorów z CBA, Mariusza Kamińskiego, Macieja Wąsika i jeszcze dwu innych – przymieszano zamęt, jakiego w historii naszego wymiaru sprawiedliwości bodaj jeszcze nigdy nie było. Przede wszystkim przyczyniło się do stworzenia swoistego dualizmu prawnego, w którym – niczym w komedii filmowej „Sami swoi” – najważniejsza zasada brzmi: „sąd sądem, a sprawiedliwość musi być po naszej stronie”. Dla obywatela Dudy nawet zaprzeczające jego rozumieniu prawa orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie wspomnianego aktu łaski pozostaje bez znaczenia, co niejako potwierdził w przemówieniu, wygłoszonym 10 stycznia.

Sąd Najwyższy stwierdził jednoznacznie: „Prawo łaski, jako uprawnienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, określone w art. 139 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, może być realizowane wyłącznie wobec osób, których winę

RYŚ. PETRO/AUGUST

stwierdzono prawomocnym wyrokiem sądu (osób skazanych). Tylko przy takim ujęciu zakresu tego prawa nie dochodzi do naruszenia zasad wyrażonych w treści art. 10 w związku z artykułem 7, art. 42 ust. 3, art. 45 ust. 1, art. 175 ust. 1 i art. 177 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Pan prezydent atoli poczuł się już – jak ironizują niektórzy – co najmniej cesarzem, który z wysokości swego urzędu dyktuje wszystkim odpowiadające mu rozumienie norm prawnych i poniekąd sam je stwarza, budząc oburzenie nie tylko swego uniwersyteckiego guru. Smutne są następstwa zadufanego w sobie lokatora dawnego „Pałacu Namiestnikowskiego” – jak nazywano ten budynek we wczesnym okresie za-

borów. Teraz ta nazwa mogłaby być przywrócona, bowiem przez minionych osiem lat Andrzej Duda traktowany był niczym namiestnik rządzącego ze skromnej kwatery przy ul. Nowogrodzkiej – „prezesa Polski” Jarosława Kaczyńskiego. Podpisywał niemal wszystkie zainicjowane przez Nowogrodzką ustawy jak leci, zyskując pseudo Długopis Prezesa. Akceptował po nocach pośpiesznie uchwalone akty prawne i wręczał bez chwili wahania nominacje sędziowskie osobom, które na określony szczebel sądowy akurat nie zasługiwały i tolerował jawne sobiepaństwo niektórych prezesów sądów. Dopiero instancje europejskie pozwoliły na powrót do pracy tak uczciwym przedstawicielom wymiaru sprawiedliwości, jak

choćby olsztyński sędzia Paweł Juszczyński, nekany przez prezesa Sądu Rejonowego Macieja Nawackiego. Można było odnieść wrażenie, że zarówno pan Nawacki, jak i Pan Prezydent orzeczenia europejskich trybunałów mają po prostu w dupie. Zresztą, Andrzej Duda nazwał Unię Europejską „jakąś wymyśloną wspólnotą”, wykazując się swoistą „maestrią” dyplomacji. I to on przyczynił się do zahamowania przepływu miliardów euro z unijnego budżetu do polskiej kasy, a teraz robi minę niewiniątka, działającego od zawsze „dla dobra państwa i jego obywateli”.

Dziś, owszem, dla ich dobra, jeśli mu nie są politycznie obojętni, a tak się dzieje w wypadku Kamińskiego i

Wąsika, co do których Duda tak się zagalopował, że dwa razy w swoim śródowym przemówieniu pochwalił się ich „uniewinnieniem”, instynktownie stawiając się w roli sędziego. W tym właśnie momencie pomylenie uniewinnienia z ulaskawieniem (tego terminu użył później) to byłby wyjątkowo rażący błąd, potwierdzający, że pan prezydent nie bardzo wie, co mówi. Na pewno nie zostałby zwycięzcą w teleturnieju, w którym stosuje się zasadę, że tylko pierwsza odpowiedź się liczy...

Przypomina się teraz społeczeństwu polskiemu, jak Kamiński, kiedyś dzielny opozycjonista, przeciwstawiając się władzom PRL – stał się po latach zaprzeczeniem samego siebie, realizatorem kryminalnych inscenizacji i politycznych nagoniek, przeprowadzanych pod szyldem walki korupcją. Skompromitował się zmarnowaniem niemałych pieniędzy na sfinansowanie teatryku wokół „afery gruntowej” i „willi Kwaśniewskich” (nie było tam najmniejszych podstaw do śledztwa). W ramach jego działalności straciła życie posłanka Barbara Blika, a jego „superagent” „Tomek” (Tomasz Kaczmarek) sam teraz zeznaje przeciwko niemu i Wąsikowi. Ludzie już zapomnieli o śmierci fałszywie oskarżanej Barbary Bliki. A przecież to była tragedia nieporównywalna z obecnym cierpieniem duetu Kamiński – Wąsik, dwu przestępców, których przed odsiadką starał się ukryć w Pałacu Prezydenckim Andrzej Duda, sam poprzez to zostając przestępcą. Amen.

MACIEJ PETRUCZENKO
PASSMITA
naczelnym@passa.waw.pl

REKLAMA

FUNDACJA NIKA
wskazujemy dobry kierunek.

DLA MIESZKAŃCÓW WARSZAWY W WIEKU 60+

PUNKT CYFROWEGO WSPARCIA SENIORA NA URSYNOWIE

Jeśli nie wiesz jak:

- obsłużyć smartfon, laptop lub inne urządzenie cyfrowe;
- poruszać się w internecie;
- założyć Internetowe Konto Pacjenta;
- płacić przez internet;
- korzystać z Facebooka, Instagrama;
- obsłużyć pocztę elektroniczną e-mail;
- robić zakupy w sklepach internetowych;

lub masz inne pytania dotyczące świata cyfrowego, zapraszamy na INDYWIDUALNE, BEZPŁATNE konsultacje z Doradcą Cyfrowym.

Zajęcia w tym PCWS są dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami. Chęć skorzystania z pętli indukcyjnej należy zgłosić organizatorowi podczas zapisu.

MIEJSCE ZAJĘĆ: KLUB PRZY ŁASKU
UL. LASEK BRZOZOWY 2

OBOWIĄZUJĄ ZAPISY:

PON. I CZW. GODZ. 17:00-20:00

TEL. 720-997-026

E-MAIL: FUNDACJA@NIKA.ORG.PL

Poprzedni egzemplarz w s. 10

REKLAMA

WARSZTATY FILMOWE SZKOŁY WAJDY

prowadzone przez reżysera

Macieja Marczewskiego

Chcesz poznać od podstaw proces powstawania filmu i nakręcić własną scenę filmową?

Ten warsztat jest dla Ciebie!

Wraz z Maciejem Marczewskim - wykładowcą Szkoły Wajdy – poznasz podstawy dramaturgii filmowej, tworzenia scenariusza i montażu.

Dowiesz się także, jak zamienić telefon komórkowy w profesjonalną kamerę.

Dla kogo? Dla młodzieży od 12 do 18 roku życia

Termin: 15 – 19 stycznia 2024 r.

Miejsce: Dzielnicowy Ośrodek Kultury Ursynów

Zgłoszenia do dnia 13.01.2024 r.

Więcej informacji na stronie www.dokursynow.pl

Organizatorzy:

DOK Ursynów, ul. Kajakowa 12b
tel. 22 125 56 02, www.dokursynow.pl

BUDŻET OBYWATELSKI

ZGŁASZAM GŁOSUJĘ KORZYSTAM

M[♥]JE
MIEJSCE
OKOTÓW
Stad jestem!

Ty też możesz zmienić MOKOTÓW

Do 25 stycznia zgłoś projekt
w budżecie obywatelskim

*Każdy kto złoży projekt do budżetu obywatelskiego
otrzyma gadżet promocyjny*

Dyżury konsultacyjne dla autorów projektów

▶ 15, 22 stycznia w godz. 16.00-18.00

Urząd Dzielnicy Mokotów, ul. Rakowiecka 25/27
Wydział Obsługi Mieszkańców

▶ Przyjdź lub napisz na
mokotow.bo@um.warszawa.pl

Warszawa
Mokotów

ZMIENIAM NASZĄ WARSZAWĘ!

Bezpieczniej na warszawskich ulicach

W 2023 roku na warszawskich ulicach było najmniej ofiar wypadków drogowych odkąd zbierane są takie dane, czyli od 1983 r. Piesi jeszcze kilka lat temu stanowili większość z poszkodowanych – dziś jest to co trzecia osoba. Po raz pierwszy również liczba pieszych zabitych na stołecznych ulicach jest jednocyfrowa.

– W Warszawie jest bezpieczniej dzięki poprawie infrastruktury drogowej, a zwłaszcza budowie nowych i przebudowie istniejących przejść dla pieszych. Pomimo to na warszawskich ulicach wciąż niestety giną ludzie. Zabici na stołecznych drogach to dziś ofiary brawury, nadmiernej prędkości oraz jazdy pod wpływem alkoholu – mówi Michał Olszewski, zastępca prezydenta m. st. Warszawy.

W 2023 r. na warszawskich ulicach zginęło w wypadkach 27 osób, czyli najmniej, odkąd prowadzone są szczegółowe badania. To liczba wstępna, która może się jeszcze zmienić, bo zalicza się do niej również osoby, które zmarły w wyniku obrażeń w ciągu 30 dni od zdarzenia. Ostatecznymi liczbami policja dysponuje zwykle w połowie lu-

togo. Dlatego bardzo szczegółowy raport ze statystykami stołeczny Zarząd Dróg Miejskich publikuje najczęściej wiosną.

Lepsze przepisy

692 – to wstępna liczba wszystkich wypadków drogowych, do jakich doszło na stołecznych ulicach w 2023 r. O kilkadziesiąt mniej zdarzeń było tylko w 2020 r., w którym obowiązywały pandemiczne obostrzenia. Spadek liczby wypadków śmiertelnych ma kilka przyczyn, takich jak: zmiany w prawie, zwiększenie świadomości na temat bezpieczeństwa na drogach, ale też poprawa infrastruktury drogowej.

Równo dwa lata temu znacznie podniesiono w Polsce wysokość mandatów za wykroczenia drogowe, a dwa i pół roku temu zmieniono przepisy dotyczące przejść dla pieszych – nakładając większą odpowiedzialność na kierowców. Te zmiany dały efekt w statystykach w 2022 r. W kolejnym, 2023 roku, większych zmian w stosunku do poprzedniego roku w skali całego kraju już nie było, natomiast w Warszawie znów jest poprawa.

Spadek ogólnej liczby ofiar wynika ze spadku liczby ofiar wypadków wśród pieszych. W 2023 r. było takich przypadków

9. To o 7 mniej niż rok wcześniej i trzykrotnie mniej niż jeszcze 6-7 lat temu, kiedy co roku na ulicach Warszawy ginęło ponad trzydziestu pieszych. Dekadę temu, w 2013 r., na stołecznych ulicach zginęło 45 pieszych.

Bezpieczne „zebrzy”

W latach 2016-20 Zarząd Dróg Miejskich przeprowadził powszechny audyt przejść dla pieszych. Od tego czasu ZDM konsekwentnie wprowadza zmiany poprawiające bezpieczeństwo, skupiając się na „zebrach” najmniej ocenionych w badaniu. W 2023 r. dotyczyło to 67 przejść dla pieszych w całym mieście. Oznacza to już ok. 500 „zebrzy” prawionych w efekcie audytu – czyli takich, które zostały przebudowane, zyskały sygnalizację i narzędzia BRD (np. progi zwalniające lub azyle), czy wreszcie zyskały lepszą widoczność, dzięki wyeliminowaniu w ich pobliżu nieprzepisowego parkowania.

– W połowie ubiegłej dekady uznaliśmy, że to sensowny, rozpisany na lata, plan dojazdu do Wizji Zero i konsekwentnie go realizujemy. Coroczne statystyki pokazują, że mieliśmy słuszność – mówi Łukasz Puchalski, dyrektor Zarządu Dróg Miejskich m.st. Warszawy.

Wśród dziewięciu zeszłorocznych wypadków, w których zginęli piesi, cztery zdarzyły się na przejściach z sygnalizacją, w wyniku zignorowania czerwonego światła (w dwóch przypadkach przez pieszego, w dwóch przez kierowcę); dwa na przejściach bez sygnalizacji, których w stolicy jest kilkakrotnie więcej niż tych wyposażonych w oświetlenie. Dwa kolejne zdarzenia były efektem przechodzenia w niedozwolonym miejscu, a jeden wypadek śmiertelny miał miejsce na przystanku tramwajowym – prawdopodobnie w efekcie przepychanki.

Stolica bez czarnych punktów

Wśród pozostałych uczestników ruchu drogowego, którzy zginęli w wypadkach w 2023 r., wyróżnia się wysoka, w porównaniu do udziału w ruchu drogowym, liczba motocyklistów. Nie zmienia się ona z roku na rok, ale z powodu zmniejszającej się ogólnej liczby wypadków śmiertelnych, motocykliści stanowią coraz większy jej odsetek. Dziś to prawie co czwarta ofiara wypadków w stolicy.

Zdecydowana większość takich zdarzeń bierze się nie tylko z ignorowania ograniczeń prędkości czy nieprzestrzegania zasad ruchu drogowego, ale też samej infrastruktury, jak choćby oznakowania – np. wypadek motocyklisty na ul. Akacjowej w grudniu 2023 r. zdarzył się na wąskiej uliczce będącej strefą Tempo 30.

Warto zauważyć, że w Warszawie praktycznie nie ma już powtarzających się śmiertelnych wypadków drogowych, a coraz większa liczba tragicznych wypadków to zdarzenia nietypowe. Nie ma już w stolicy „czarnych punktów”, choć na początku XXI wieku gazety drukowały listy miejsc, w których w ciągu jednego roku notowano po kilkanaście wypadków. Dziś uwagę mediów przykuwają te, w których w ciągu roku zdarzy się więcej niż jeden. **Jakub Dybalski**

Krzyżanowska kuratorem!

Ciesząca się od wielu lat ogromną popularnością Wioletta Krzyżanowska, wspaniała nauczycielka, pełniąca funkcję dyrektorki Szkoły Podstawowej nr 323 im. Polskich Olimpijczyków przy ursynowskiej ulicy Ludwika Hirszfelda, została mianowana 8 stycznia przez wojewodę warszawskiego Mariusza Frankowskiego – mazowieckim kuratorem oświaty, zostając następczynią radomianki Aurelii Michałowskiej. Pani Wioletcie, znanej z promowania nowoczesnych metod nauczania oraz popularyzacji sportu – serdecznie gratulujemy. **mp**

Nowe windy na stacji metra Pole Mokotowskie

Przy stacji metra Pole Mokotowskie – od strony ul. Stefana Batorego – działają już trzy nowe windy. Dodatkowo dźwigi ułatwią dostanie się na antresolę i peron podziemnej kolejki m.in. osobom z niepełnosprawnościami, seniorom i podróżującym z dziećmi w wózkach.

Dwie nowe windy zostały wybudowane po obu stronach al. Niepodległości, przy już istniejących zejściach do metra na wysokości ulicy Giordana Bruna. Można nimi zjechać na poziom antresoli, a potem przejść do trzeciej nowej windy – na peron stacji.

– W ramach modernizacji infrastruktury metra realizujemy szereg inwestycji, które poprawiają bezpieczeństwo na terenie stacji oraz w ich pobliżu. Wymieniamy oświetlenie, instalujemy nowe oznakowanie dla osób niewidomych i niedowidzących oraz dobudowujemy kolejne windy – mówi Michał Olszewski, zastępca prezydenta m.st. Warszawy. – Działania te prowadzimy w celu poprawy dostępności transportu publicznego w stolicy dla wszystkich jego użytkowników – dodaje wiceprezydent stolicy.

Winda po wschodniej stronie al. Niepodległości (przy budynkach Szkoły Głównej Handlowej) znajduje się między dwoma zejściami do metra. Można nią dostać się bezpośrednio do korytarza antresoli stacji. Winda po drugiej stronie ulicy (czyli po zachodniej stronie al. Niepodległości) nie mogła być umiejscowiona w podobny sposób, ponieważ pomiędzy dwoma zejściami do stacji jest wlot ulicy G. Bruna. Dlatego została wybudowana przy północnym zejściu (bliższym ulicy Stefana Batorego), a do korytarza antresoli prowadzi – zbudowany za ścianą schodów – dodatkowy korytarz.

– Trzecia winda znajduje się za linią bramek wejściowych. Zwizie ona pasażerów na peron ze specjalnie zbudowanej platformy nad schodami peronowymi. Z antresoli stacji prowadzi do niej korytarz wzdłuż schodów – wyjaśnia Katarzyna Strzegomska, dyrektorka Zarządu Transportu Miejskiego m.st. Warszawy.

W ramach inwestycji, na głowicy północnej stacji, zamontowane zostało nowe oznakowanie dotykowe w postaci żłobionych płyt prowadzących i płyt z guzkami z kamienia naturalnego. Są tu również zaktualizowane (uwzględniające nowe windy) mapy tyflograficzne, czyli drukowane w sposób wypukły i z opisami w formie pisma punkowego Braille’a.

Stacja Pole Mokotowskie powstała niemal 30 lat temu, razem z pierwszym oddanym do użytku odcinkiem linii metra M1. Obowiązywały wówczas inne standardy budowy takich obiektów i windy – ułatwiające dostanie się na stację osobom z niepełnosprawnościami, seniorom i podróżującym z dziećmi w wózkach – zbudowano tylko po jej południowej stronie. Podobnie było na innych stacjach najstarszego odcinka podziemnej kolei. Dlatego stołeczny Zarząd Transportu Miejskiego systematycznie je modernizuje – budując nowe windy. Powstały już one na: Imielinie (dwie), Stokłosach (dwie), Ursynowie (dwie), Raclawickiej (jedna) i Szłuzewie (jedna).

Umowę na budowę wind przy Polu Mokotowskim podpisano w październiku 2022 roku. W czasie prac metro kursowało bez zmian. Inwestycja kosztowała ok. 10 mln zł. **Tomasz Kunert**

Rusza budowa Nowej Skry

Boisko treningowe z szesnastotorową bieżnią lekkoatletyczną, strefa rzutów, boisko do rugby, ścieżki biegowe, siłownia plenerowa, alejki parkowe, staw i ogród deszczowy powstaną jako pierwsze na Nowej Skrze. Zakończenie pierwszego etapu zmian w kompleksie sportowym przy ul. Wawelskiej zaplanowano na wiosnę 2025 r.

– Jeszcze dwa lata temu to miejsce wyglądało zupełnie inaczej. Uporządkowaliśmy je i wreszcie zaczynamy pierwszy etap prac budowlanych. Powstanie tu boisko treningowe, zaplecze treningowe, boisko rugby oraz specjalne ścieżki biegowe, które będą gotowe już w drugim kwartale przyszłego roku. Póź-

niej przystąpimy do kolejnych prac – powstanie hala, a w dalszej kolejności sam stadion, który jest bardzo ważny dla warszawianek i warszawiaków – mówił Rafał Trzaskowski, prezydent m. st. Warszawy.

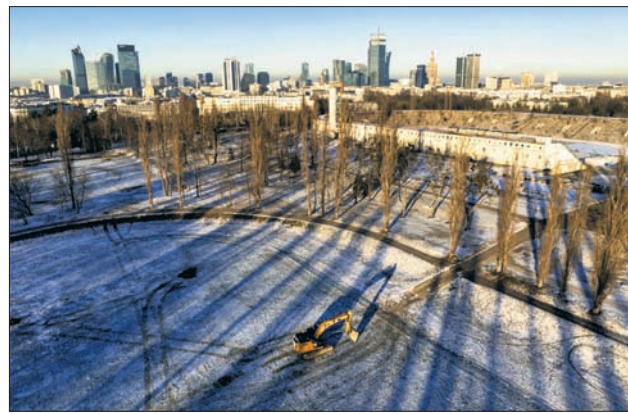
W ramach pierwszego etapu zmian na Nowej Skrze powstaną: boisko treningowe z trybunami i zapleczem szatniowo-magazynowym, strefa rzutów, ścieżki biegowe, boisko do rugby i siłownia plenerowa, staw i ogród deszczowy. Prace budowlane obejmą obszar niemal 13 hektarów, z czego cały kompleks sportowy przy ul. Wawelskiej 5 ma ponad 20 hektarów.

– Połączymy Nową Skrę z Polem Mokotowskim, bo cały ten obszar jest szczególnie ważny dla trzech sąsiadujących z nim dziel-

nic, czyli Śródmieście, Mokotowa i Ochoty. Już teraz wiele osób korzysta obecnie z Pola Mokotowskiego, a dzięki połączeniu z Nową Skrą, warszawianki i warszawiacy będą mieli dostęp do nowych obiektów sportowych i jeszcze większego terenu rekreacyjnego – powiedziała Ewa Malinowska-Grupińska, przewodnicząca Rady m.st. Warszawy.

– Dzisiaj jest kolejny, historyczny dzień dla Skry – ruszamy z budową. Zaczynamy od boiska treningowego, powstanie tu też zaplecze szatniowo-sanitarne i przepiękne zagospodarowanie i przepiękne zagospodarowanie – powiedział Rafał Trzaskowski, prezydent m. st. Warszawy.

MB

warszawa • mazowsze

wawa.info

CZYTAJ
**NOWY
PORTAL**

WARSZAWA • RADOM • PŁOCK • OSTROŁĘKA • ŁOMŻA • SIEDLCE

Siódme urodziny Otwartego Ursynowa

Dzień 8 stycznia to urodziny dzielnicy Ursynów. Dokładnie 47 lat temu tego dnia wręczono klucze pierwszemu mieszkańcowi budynku przy ul. Puszczka 5. W tym dniu swoje urodziny obchodziło również lokalne stowarzyszenie Otwarty Ursynów.

Otwarty Ursynów został założony przez społeczników działających lokalnie na Ursynowie. Stowarzyszenie tworzą dziś m. in. radni Piotr Skubiszewski, Leszek Lenarczyk i Paweł Lenarczyk - obecny zastępca burmistrza, a także Bartosz Dominiak, który do niedawna

zasiadał w zarządzie dzielnicy. W szeregach Otwartego Ursynowa jest też wiele innych osób znanych z aktywności na rzecz dzielnicy, m.in. Paweł Nowocien, Tomasz Skorupski, Goreta Szymańska, Katarzyna Niemyjska, Piotr Ciara, Krzysztof Schnitzer, Daniel Mierniewski, Sławomir Litwin, Katarzyna Oleszkiewicz, Danuta Turkiewicz, Maria Karnowska-Werner, Jakub Skrzypczyński, Lech Królikowski czy Cezary Holdenmajer.

Urodziny Otwartego Ursynowa zostały zorganizowane w Ursynowskim Centrum Kultury „Alternatywy”. Pod-

czas uroczystości, która zgromadziła ponad 100 osób, Otwarty Ursynów przypominał swoją 7-letnią historię i swoje dokonania. Przemawiający ze sceny przedstawiciele organizacji podkreślali m. in. że stowarzyszenie, jako jedyne działające lokalnie ma jasne zasady działania, opisane w deklaracji „Przyjazny Ursynów”, opierając się przede wszystkim na zasadzie zrównoważonego rozwoju, aby budować przyjazną przestrzeń do życia dla mieszkańców. Podczas przemówień wskazywano na potrzebę walki z patodeveloperką, przede wszystkim poprzez uchwalanie

planów miejscowych - Otwarty Ursynów uchronił przed zabudową tzw. Plac Wielkiej Przygody czy teren wzdłuż al. Komisji Edukacji Narodowej. Stowarzyszenie obecnie wspiera aktywnie mieszkańców, aby utrzymać zieleń wzdłuż STP Kabaty czy też na Natolinie - w obu przypadkach sporządzany jest właśnie miejscowy plan.

Aktywni przypomnieli także o swoich dokonaniach w Budżecie Obywatelskim. Dzięki postulatом osób ze stowarzyszenia doświetlono 95 przejść dla pieszych, dzięki czemu znacznej poprawie uległo bezpieczeństwo pieszych.

Ponadto z inicjatywy Otwartego Ursynowa w bieżącej kadencji samorządu uruchomiono program zamiany przedseptów na chodniki, wprowadzono program „Zostań sponsorem drzewa na Ursynowie”. Otwarty Ursynów to jednak nie tylko polityka lokalna, ale także szereg akcji społecznych, w które angażują się przedstawiciele organizacji, m. in. „Alert dla zwierząt”, zbiórka charytatywna dla podopiecznych ursynowskiego OPS, udział w „Świątecznej zbiorce żywności” czy też akcje oddawania krwi.

KS

Parking przy Raabego tylko dla wybranych

Każdy, kto poruszał się po Ursynowie samochodem, wie że z miejscami parkingowymi jest kruczo. Sytuacja nie poprawia dodatkowa deweloperka, wciśkana w każdą wolną przestrzeń, co w ostatnich latach jest zmorą naszej dzielnicy.

I choć są na Ursynowie parkingi, które mogłyby służyć mieszkańcom, to nawet tam nie ma szans na dobrą wolę miejskich urzędników. Tak jest przy ul. Raabego, wzdłuż al. KEN.

Deficyt miejsc parkingowych na Ursynowie jest problemem, który chyba wszyscy doskonale znamy. W latach 80. ubiegłego wieku projektanci stosowali dużo niższe normy parkingowe, bo po prostu nie każdego było na auto stać. Mniej-

sze były zresztą potrzeby, bo często całe osiedle jeździło do jednego zakładu pracy, więc wystarczała jedna linia autobusowa, a wszystkie dzieci uczęszczały do pobliskiej szkoły. Czasy się zmieniły, a wraz z nimi pojawił się nowy problem, który dodatkowo spotęgowało sukcesywne zabudowywanie (patodeveloperka) istniejących parkingów osiedlowych.

Pomiędzy al. Komisji Edukacji Narodowej i ul. Raabego istnieje spory, ogrodzony parking. Znajduje się on na miejskim gruncie, czyli jest własnością samorządu - więc tak naprawdę nas wszystkich. Niestety parking ten jest zarządzany przez podmiot prywatny i stoi tam sporo dużych aut - dostawczaków, ciężarówek, a nawet maszyn budowlanych. Czy

naprawdę jest to dla nich najlepsze miejsce, tuż obok gęsto zabudowanego osiedla?

W marcu ubiegłego roku, na prośbę mieszkańców oraz SM „Przy Metrze”, złożyłem interpelację w sprawie rozgródnienia tego parkingu i udostępnienia go wszystkim mieszkańcom. W odpowiedzi na nią dowiedziałem się, że umowa z dotychczasowym dzierżawcą ma upłynąć z dniem 31 grudnia 2023 r. Co gorsza, Zarząd Dróg Miejskich stwierdził, że „nie planuje zaprzestać wydzierżawiania opisywanego terenu przeznaczonego na parking komercyjny.”

Uważam takie podejście za szkodliwe, bo stawia (w sumie niewielki) zysk finansowy ponad potrzebami mieszkańców. Dlatego wraz ze zbliżającym się

końcem dzierżawy, w połowie grudnia ponowiłem moją interpelację, wnioskując o nieprzedłużanie umowy i rozgródnienie parkingu. Poprawiłoby to bilans miejsc parkingowych w okolicy, w której niedawno powstał jeden z najbardziej jaskrawych przykładów patodeveloperki na Ursynowie - nowy blok mieszkalny bez miejsc garażowych dla mieszkańców. Oczywiście, za zgodą i aprobatą miejskich urzędników.

Choć nie dostałem jeszcze odpowiedzi, obawiam się, że ZDM znów sprawę „olał” i wybrał kasę zamiast potrzeb mieszkańców. Parking dalej stoi ogrodzony i nic nie wskazuje na to aby ogrodzenie miało zniknąć, a 31 grudnia już minął. Nie zamierzam jednak odpuścić tego te-

matu i zarówno przy Raabego, jak i w innych miejscach naszej dzielnicy, będę dalej walczył o poprawienie sytuacji parkingowej. Szczególnie jeśli da się to zrobić bez żadnej straty dla zieleni, chodnika czy innej przestrzeni rekreacyjnej.

Antoni Pomianowski
Radny Dzielnicy Ursynów
Projekt Ursynów + IMU

Pierwszy raz jestem radną i od razu był to „skok na głęboką wodę”. Aktualna kadencja jest bowiem najdłuższa w historii i, jak dotąd, najtrudniejsza. Pandemia, wojna w Ukrainie, a także uprzykrzenie życia warszawskiemu samorządowi przez rząd PiS spowodowały, że dominującym trybem działania był tryb reaktywny.

Mimo tego, w ciągu ponad 5 lat sprawowania mandatu, przeprowadziłam wiele nowych, ciekawych i ważnych tematów dla mieszkańców Ursynowa. W największym stopniu

(choć nie tylko) skupiłam się na trzech obszarach.

Zielony Ursynów

Ten południowo-zachodni obszar dzielnicy odstaje od jakości życia w mieście. Nie są tu wciąż w pełni zaspokojone podstawowe potrzeby: infrastruktura drogowa, chodniki, ścieżki rowerowe, kanalizacja, odwodnienie. Osiągnięcia w tym zakresie cieszą mnie szczególnie: pozyskanie funduszy na modernizację ul. Karczunkowskiej, stacje rowerów miejskich, poprawa bezpieczeństwa ul. Kujawiaka i Gogolińskiej (lampy solarne), kanalizacja na

Efekty, nie obietnice!

ul. Farbiarskiej i Gawota, sezonowe rolkowsko przy Kajakowej, lepsza dla sąsiadujących mieszkańców organizacja ruchu Aparthotelu powstającego przy ul. Pileckiego. W niektórych tematach wciąż aktywnie działam i liczę na efekty: ograniczenie działania buspasa na Puławskiej do godzin szczytu, zmniejszenie hałasu z tras S2 i S7, poprawa bezpieczeństwa na: Poleczki (okolice szkoły), Baletowej, Ludwinowskiej, Karmazynowej, Poloneza (w przygotowaniu koncepcja modernizacji ulicy), a także poszerzenie ul. Płaskowickiej.

Przedsiębiorczość

Zaczelśmy od zera, a dziś mogę śmiało powiedzieć, że Ursynów jest w czołówce dzielnic wspierających przedsiębiorczość w Warszawie. Jako Przewodnicząca Komisji Kultury w Radzie Dzielnicy rozszerzyłam zakres prac komisji o przedsiębiorczość - tak się zaczęło. We współpracy z urzędem przeprowadziłyśmy ankietę przedsiębiorczości oraz odpaliliśmy cykl spotkań z lokalnymi przedsiębiorcami, by poznać ich perspektywę. Uruchomiliśmy otwarte spotkania ze specjalistami w ramach dzielenia się wiedzą, z których korzystają już setki osób. Powołaliśmy Radę ds. Przedsię-

biorczości przy Burmistrzu i otworzyliśmy UrsynLab, gdzie mam zaszczyt współorganizować spotkania dla przedsiębiorczych kobiet. Od kilku lat przed Wielkanocą i Bożym Narodzeniem porwac także również akcja informacyjno-edukacyjna, której jestem pomysłodawczynią: „Kupuj lokalnie nie tylko od święta”. Jej zadaniem jest wsparcie ursynowskich przedsiębiorców oraz budowanie naszej świadomości konsumentskiej. W 2021 roku akcja została zauważona przez Polska Times i przyniosła mi nominację do nagrody „Osobowość Roku” w kategorii Samorząd i Społeczna Lokalność.

Kultura

W obszarze kultury na Ursynowie dzieje się dużo każdego roku. W tej kadencji głównymi inicjatywami Komisji Kultury, której Przewodniczącą było: opracowanie założeń i rekomendacji dla funkcjonowania Ursynowskiego Centrum Kultury (nazwę „Alternatywy” wybraliśmy spośród propozycji mieszkańców) oraz uruchomienie w sezonie letnim muzycznych spotkań - ursynowskie karaoke. Moim pomysłem, realizowanym od 2 lat w UCK Alternatywy jest coroczny, ogólnopolski konkurs piosenki, któremu przewodniczy znany szerokiej publiczności Adam Sztar-

ba. Tematem każdej edycji konkursu jest repertuar innego polskiego artysty/artystki, który w swojej interpretacji śpiewają zgłaszający. Mam zaszczyt współorganizować konkurs, zasiadać w jury oraz prowadzić Galę Finałową. Wydarzenie wspiera pamięć o polskiej muzyce rozrywkowej, odkrywa nowe talenty oraz wzmacnia markę Ursynowa na kulturalnej mapie kraju.

Jako radna stawiam na dostępność i aktywność. Zrezygnowałam z dyżurów radnych w Urzędzie na rzecz bycia blisko ludzi na co dzień: mój telefon komórkowy jest ogólnodostępny, odpowiadam na maile, wiadomości na komunikatorach i komentarze w social mediach, gdzie publikuję informacje o efektach moich działań. Często spotykam się z mieszkańcami (odbyłam ponad 60 wizji lokalnych), złożyłam ponad 200 interpelacji i uruchomiłam kilka petycji do miasta z setkami podpisów. Przygotowałam lub współtworzyłam wszystkie stanowiska Rady Dzielnicy w tej kadencji i jako jedyna jestem członkinią 6 z 9 komisji merytorycznych Rady. Wszystko po to, by poznawać potrzeby mieszkańców i działać - licząc się przecież efekty, a nie obietnice.

Olga Górna
Radna Dzielnicy Ursynów

WÓJT GMINY LESZNOWOLA
05-506 Lesznowola
ul. Gminna 60

Lesznowola, 09.01.2024 r.

RUP.6721.1.4.2021.MP
ID: 105418

OGŁOSZENIE

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębu Stara Iwiczna (obszar na zachód od torów kolejowych)

Na podstawie art. 17 pkt 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 977 ze zm.) w związku z art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688) w związku z art. 46 pkt 1 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) oraz uchwałą Rady Gminy Lesznowola Nr 430/XXXIX/2021 z dnia 27 maja 2021 r. zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębu Stara Iwiczna wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w dniach od **22.01.2024 r. do 16.02.2024 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Lesznowola w godzinach od 8³⁰ do 15³⁰, na stronie internetowej Urzędu Gminy Lesznowola w zakładce Gospodarka Przestrzenna oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w **dnio 07.02.2024 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Lesznowola o **godz. 16³⁰**.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w związku z art. 67 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688), każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi. Uwagi do wyłożonego projektu planu należy składać z podaniem imienia i nazwiska lub jednostki organizacyjnej i adresu, z oznaczeniem nieruchomości, której uwaga dotyczy w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 05.03.2024 r.** w następujący sposób:

1. bezpośrednio w Kancelarii Urzędu Gminy Lesznowola, w godzinach pracy Urzędu;
2. pocztą tradycyjną na adres: Urząd Gminy Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola;
3. drogą elektroniczną przy pomocy elektronicznej skrzynki podawczej - opatrując dokumenty kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo profilem zaufanym.

Organem właściwym do rozpatrzenia powyżej wymienionych uwag jest Wójt Gminy Lesznowola.

Z up. Wójta
Marcin Kania
Zastępca Wójta

Informacja dotycząca przetwarzania danych

Realizując obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119/1 z późn. zm.) informuję, że:

1. administratorem danych osobowych jest Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola. Dane kontaktowe: Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola, tel. (22) 757-93-40, fax. (22) 757-92-70, email: rod@lesznowola.pl.
2. Dane kontaktowe inspektora ochrony danych: mail: inspektor@lesznowola.pl, adres do korespondencji: Inspektor ochrony danych, Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola.
3. Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust.1 lit c w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.), tj. sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
4. podstawą obowiązku prawnego ciążącego na administratorze jest art. 14 i nast. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).
5. odbiorcą Państwa danych osobowych mogą zostać podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty świadczące obsługę administracyjno-organizacyjną tut. urzędu.
6. Państwa dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
7. Państwa dane osobowe będą przechowywane przez okres uregulowany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).
8. w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo żądania od administratora dostępu do danych osobowych oraz ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania,
9. w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (szczegóły na stronie internetowej <https://uodo.gov.pl>),
10. podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym (niepodanie danych osobowych, w przypadku braku możliwości ich ustalenia na podstawie posiadanych danych, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania).
11. Państwa dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany w celu wydania decyzji, w tym profilowania, w związku z przetwarzaniem przez Burmistrza danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowania dotyczącego sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g ww. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (tj. uzyskania wszelkich dostępnych informacji o źródle danych osobowych, jeżeli nie zostały one zebrane od osoby, której dane dotyczą), przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Wójt Gminy Lesznowola
05-506 Lesznowola
ul. Gminna 60

Lesznowola, 05.01.2024 r.

RUP.6721.1.1.2024(4)
ID 104895

OGŁOSZENIE

w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębu Nowa Iwiczna zatwierdzonego uchwałą Nr 648/LII/2022 Rady Gminy Lesznowola z dnia 21 lipca 2022 r.

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) oraz art. 39 ust.1, w związku z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) zawiadamiam o podjęciu przez Radę Gminy Lesznowola uchwały Nr 935/LXXI/2023 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębu Nowa Iwiczna zatwierdzonego uchwałą Nr 648/LII/2022 r. Rady Gminy Lesznowola z dnia 21 lipca 2022 r. (zmiana dotyczy jedynie korekty linii zabudowy na terenach o symbolach numerowych i literowych 12 MNi oraz 11 U/MN).

Jednocześnie zawiadamia się wszystkich zainteresowanych o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy (uchwała o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) w siedzibie Urzędu Gminy Lesznowola przy ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionego dokumentu:

- 1) bezpośrednio w Kancelarii Urzędu Gminy Lesznowola, w godzinach pracy Urzędu;
- 2) pocztą tradycyjną na adres: Urząd Gminy Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola;
- 3) drogą elektroniczną przy pomocy elektronicznej skrzynki podawczej - opatrując dokumenty kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo profilem zaufanym.

Wnioski należy składać do Wójta Gminy Lesznowola, który jest właściwym organem do rozpatrzenia wniosków, z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej, adresu wnioskodawcy, przedmiotu wniosku oraz oznaczenia nieruchomości, której dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia **12 lutego 2024 r.**

Informacja dotycząca przetwarzania danych

Realizując obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119/1 z późn. zm.) informuję, że:

1. administratorem danych osobowych jest Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola. Dane kontaktowe: Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola, tel. (22) 757-93-40, fax. (22) 757-92-70, email: rod@lesznowola.pl.
2. Dane kontaktowe inspektora ochrony danych: mail: inspektor@lesznowola.pl, adres do korespondencji: Inspektor ochrony danych, Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola.
3. Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust.1 lit c w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.), tj. sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
4. podstawą obowiązku prawnego ciążącego na administratorze jest art. 14 i nast. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).
5. odbiorcą Państwa danych osobowych mogą zostać podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty świadczące obsługę administracyjno-organizacyjną tut. urzędu.
6. Państwa dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
7. Państwa dane osobowe będą przechowywane przez okres uregulowany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie Instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).
8. w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo żądania od administratora dostępu do danych osobowych oraz ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania,
9. w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (szczegóły na stronie internetowej <https://uodo.gov.pl>),
10. podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym (niepodanie danych osobowych, w przypadku braku możliwości ich ustalenia na podstawie posiadanych danych, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania).

Państwa dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany w celu wydania decyzji, w tym profilowania, w związku z przetwarzaniem przez Burmistrza danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowania dotyczącego sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g ww. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (tj. uzyskania wszelkich dostępnych informacji o źródle danych osobowych, jeżeli nie zostały one zebrane od osoby, której dane dotyczą), przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Z up. Wójta
Marcin Kania
Zastępca Wójta

ZAPRASZAMY DO ODWIEDZENIA
NASZEGO PORTALU

PASSA
TYGODNIK SĄSIADÓW

WWW.PASSA.WAW.PL

REKLAMA

Tusze, Tonery
Oryginalne, Zamienniki, Regeneracja

BEZPŁATNA
DOSTAWA
DO FIRM
na Ursynowie!

tel. 22 208 00 00 ul. Meander 2a, Pasaż Natoliński

REKLAMA

STOMATOLOGIA Z NFZ

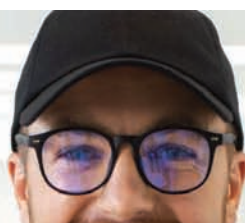
leczenie specjalistyczne, ogólnostomatologiczne, protetyka

Al. KEN 98, lok U-30

☎ 607 626 748

www.stomatologia-ken98.pl

REKLAMA

ZAPRASZAMY DO SKLEPU INTERNETOWEGO

www.espolem.pl/sezamwilanow

ZAMÓW
Z DOSTAWĄ
DO DOMU

DOSTAWY REALIZOWANE NA TERENIE:
Wilanów, Imielin, Stokłosy, Sadyba, Stegny

lub odbierz osobiście w sklepie

sezam Wilanów, al. Rzeczypospolitej 14
poniedziałek - piątek 8.00 - 22.00 • sobota 9.00 - 21.00

www.spolem.org.pl • www.facebook.com/WSSspolemSrodmiescie

8 **Rozmowa z Krzysztofem Czubaszkiem, dyrektorem Ursynowskiego Centrum Kultury „Alternatywy”**

Spędź czas ciekawie i kreatywnie

Już wkrótce, bo 15 stycznia, rozpoczynają się w Warszawie ferie zimowe. Jakie atrakcje „Alternatywy” przygotowały dla dzieci i młodzieży?

Od 15 do 19 stycznia zapraszamy (o godz. 9:30) na bezpłatne seanse filmowe. W tym roku „Alternatywy” zyskały nowoczesny projektor DCP, dzięki któremu na naszym ekranie pojawiają się niedostępne dotąd premiery kinowe. Podczas ferii wyświetlimy wyselekcjonowane obrazy, które nie tylko bawią, ale także dotykają ważnych dla młodych widzów tematów i problemów.

Zaplanowaliśmy także zajęcia edukacyjne – zarówno artystyczne, informacyjne, jak i ruchowe. Dzieci będą mogły rozwijać swoje umiejętności techniczne, wejść w świat robotyki i programowania, poznać tajniki rysunku cyfrowego, a także doskonalić zdolności manualne i pogłębić wiedzę o architekturze. Zajęcia będą się odbywały w pierwszym i drugim tygodniu ferii pod okiem naszych instruktorów. Po szczegółowe informacje odsyłamy do naszej strony internetowej i mediów społecznościowych (alternatywy.art).

W najbliższą sobotę czeka nas koncert noworoczno-karnawałowy Viva España. Proszę opowiedzieć nam coś więcej o tym wydarzeniu.

To będzie muzyczna wędrówka po Półwyspie Iberyjskim. Artyści Operetkowej Sceny Gwiazd zaprezentują hiszpańskie melodie, które stały się inspiracją dla kompozytorów na całym świecie. Na naszej scenie zabrzmiały utwory klasyczne i ludowe, jak również znane powszechnie szlagiery – to wszystko złoży się na muzyczną ucztę, podczas której cała sala będzie mogła zaśpiewać razem z artystami! To koncert wyczekiwany przez ursynowską publiczność – bilety na wydarzenie rozeszły się już kilka tygodni temu.

23 stycznia odbędzie się wernisaz fotografii Bartka Murackiego „W Tatrach”. Jakie fotografie zobaczymy na tej wystawie?

Cykl „W Tatrach” dojrzał we własnym tempie. To zapis wrażeń Bartka Murackiego z wędrówek i wspinaczek, zmieniających się pór roku. Raz widzimy w nich ciemność i ciszę, kiedy indziej huk wodospadu. To opowieść o niespiesznym poznawaniu najwyższych polskich gór, a na ich tle – siebie samego. Zapewne każdy znajdzie w tych fotografiach coś innego, a podczas wernisazu, na który zapraszam (wstęp wolny) będzie okazją do podzielenia się swoimi spostrzeżeniami.

Dr Krzysztof Czubaszek - polonista i menedżer kultury, autor wielu publikacji prasowych i kilku książek. Jest też badaczem historii społeczności żydowskiej miasta Łukowa oraz popularyzatorem twórczości Juliusza Verne'a. Od 2021 roku jest dyrektorem Ursynowskiego Centrum Kultury „Alternatywy”. W latach 2012–2015 był zastępcą burmistrza Dzielnicy Śródmieście, zaś w latach 2017–2019 jej burmistrzem. Prywatnie miłośnik literatury i podróży.

31 stycznia „Alternatywy” zapraszają na spotkanie z Joanną Kuciel-Frydryszak poświęcone jej najnowszej książce „Opowieść o naszych babkach”. Proszę przybliżyć naszym czytelnikom nieco fabułę tej książki.

W swojej najnowszej książce autorka „Służących do wszystkiego” wraca do tematu wiejskich kobiet, ale tym razem to opowieść z drugiej strony drzwi chłopskiej chałupy. „Chłopki. Opowieść o naszych babkach” to swego rodzaju reportaż na temat dawnego życia mieszkanki wsi. Współczesny czytelnik może dzięki niemu zrozumieć, z jakimi problemami musiały się mierzyć jego przodkinie.

Książka przedstawia pracujące w polacie czoła gospodynie wiejskie, mamki,

folwarczne wyrobnice, a także dziewczyny zatrudniające się w bogatszych gospodarstwach. Jak wynika z poszczególnych opowieści, ich największymi marzeniami były łóżka, wygodne buty czy edukacja. Każdej też zależało na posagu i dobrym wyjściu za mąż. W publikacji pokazane są kobiety nieszanowane i wykorzystywane przez mężczyzn, nie tylko mężów, ale i ojców. Pomijane, podobnie jak ich potrzeby, dlatego też często niepotrafiące pisać ani czytać.

Spotkanie z Joanną Kuciel-Frydryszak organizujemy wspólnie z Ursynotką. Wydarzenie cieszy się ogromnym zainteresowaniem – od kilkunastu dni brak już na nie biletów, mimo że odbywać się będzie w naszej największej sali Szekspir, która ma ponad 330 miejsc.

25 lutego o godzinie 18 w „Alternatywach” zobaczyć będzie można spektakl „Kobieta na zakręcie” w reżyserii Aleksandry Niespielak. Jak zarekomendowałyby nam Pan tę sztukę?

To arcyzabawny spektakl w wykonaniu Doroty Gorjainow i w reżyserii Aleksandry Niespielak. Opowiada o współczesnej kobiecie w wieku 50 plus, którą zbieg niefortunnych zdarzeń niespodziewanie stawia na życiowym zakręcie. Bohaterka, analizując swoją sytuację, musi sobie odpowiedzieć na najważniejsze pytanie: co jest dla niej w życiu najważniejsze? To przezabawna, dynamiczna i pełna nieoczekiwanych zwrotów akcji satyra na współczesne czasy, wykpiwająca ludzkie przyzwyczajenia i uprzedzenia.

Z kolei 22 lutego zapraszają Państwo na spektakl „Dulscy. The Apocalypse” w wykonaniu Alternatywnego Studia Aktorskiego działającego w państwie płocówce. Poza tym studium działa również u państwa Teatr Ad Rem, Teatr Oregano, Teatr Bez Przesady i Teatr 4 Fun. Jak wyglądają profile działalności poszczególnych teatrów i czym różnią się one między sobą?

„Dulscy. The Apocalypse” w reżyserii Julii Bochenek to powieść o ludziach szukających miłości i ciepła rodzinnego, ale także o tym, że toksyczne środowisko domowe ma na nas wpływ przez całe życie. Dosięgnie nas wszędzie – nawet gdy myślimy, że udało się nam od niego uwolnić. Zbyszko Dulski, po dokonaniu okrutnego mordu na swojej rodzinie i narzeczonej, zostaje osadzony w areszcie śledczym. Ma złożyć zeznania, jednak jego przeżycia są tak skomplikowane, a historia rodziny Dulskich tak zawiła, że musi skorzystać ze środków ostatecznych. Prosi członków rodziny, aby jeszcze na chwilę powstali z martwych i pomogli mu odtworzyć bieg wydarzeń. Z początku pomysł ten wydaje się działać świetnie, ale po jakimś czasie wszystko zaczyna wymykać się spod kontroli. Serdecznie zapraszam na ten spektakl. To doskonała okazja, aby zobaczyć, jak dobre są umiejętności aktorskie działającej w naszym centrum formacji, ale trzeba się śpieszyć, bo zostało już niewiele biletów.

Oczywiście mamy też ofertę dla początkujących. Tym, którzy dopiero rozpoczynają swoją przygodę z tą dziedziną sztuki, polecamy Teatr 4 Fun. Głównym spoiwem tych zajęć jest dobra zabawa! Bez stresu czy presji. Z kolei Teatr Ad Rem ma ściśle określoną grupę wiekową uczestników (18-30 lat). Zajęcia przeznaczone są dla osób, które już

zdetekowały się z teatrem i chcą doskonalić swoje umiejętności. Jeszcze bardziej zaawansowanym polecamy Teatr Bez Przesady (26-55 lat), który tworzy spektakle z prawdziwego zdarzenia, sięga po ambitną literaturę i uczestniczy w festiwalach i przeglądach teatralnych. Wszystkie ww. formacje prowadzone są przez Sebastiana Słomińskiego.

Z kolei Teatr Oregano działa pod artystyczną opieką Ewy Gampel. Łączy różne formy wyrazu i techniki. Jego koncepcja odnosi się do estetyki absurdu i literatury realizmu magicznego. Skupia osoby dorosłe (20 plus). W naszym centrum działa też Pracownia Teatralna prowadzona przez Grażynę Kopeć. To miejsce otwarte dla osób 40 plus, które chcą włączyć się w proces artystyczny, spędzić aktywnie czas, przyręczyć sobie oraz światu. Jak widać każdy, kto chce spróbować swoich sił na scenie, znajdzie w „Alternatywach” coś dla siebie.

W „Alternatywach” prowadzone są, między innymi, takie zajęcia edukacyjne, jak „Przygoda z programowaniem” i „Robotyka”. Czego można nauczyć się podczas tych zajęć i dla jakich grup wiekowych są one przeznaczone?

„Przygoda z programowaniem” to zajęcia prowadzone w formie warsztatów, które wprowadzają dzieci (9-12 lat) w podstawowe zagadnienia dotyczące programowania oraz pomagają pogłębić wiedzę ogólną (znajomość geografii, świata zwierząt, zasad ruchu drogowego, podstawy mechaniki i matematyki, szyfry, algorytmy). Pokazują działania różnych zasad naukowych, technicznych i fizycznych w praktyce.

Z kolei „Robotyka” przeznaczona jest dla dzieci nieco młodszych (7-12 lat). To warsztaty oparte na edukacyjnych zestawach klocków Lego. Zajęcia podzielone są na cztery części – prezentację multimedialną, konstruowanie, programowanie i zabawę. Podczas prezentacji instruktorzy poruszają tematy związane z daną konstrukcją, robotyką, informatyką, ciekawostkami ze świata technologii. Następnie przychodzi czas na konstruowanie przy użyciu kompletu klocków. Gdy budowa jest gotowa, uczestnicy programują ją, a na koniec jest czas na zabawę. Zarówno pierwsze, jak i drugie zajęcia prowadzą w naszym centrum Paulina i Mateusz Metkowsky.

Panie Krzysztofie bardzo dziękuję za tę ciekawą rozmowę.

Rozmawiała Katarzyna Nowińska

Poprawmy bezpieczeństwo w metrze!

Metro to wygoda i komfort dla każdego mieszkańca korzystającego z komunikacji miejskiej. Jego historia rozpoczęła się 15 kwietnia 1983 r., kiedy wbito pierwszą łopatę pod metro na Ursynowie. Pierwszy etap budowy me-

tra zakończył się 7 kwietnia 1995 i to wtedy ruszyła pierwsza pociągi z Kabat do Politechniki Warszawskiej.

Codziennie z dobrodziejstwa metra korzystają miliony mieszkańców Warszawy. O ile nowa linia M2 jest nowoczesna, wypo-

sażona w ruchome schody, zadania i inne udogodnienia, tak nasza ursynowska linia niestety takich udogodnień nie posiada.

Co roku w sezonie jesienno-zimowym powraca problem listew, prowadnic dla osób niewidzących i niedowidzących, które w wyniku kontaktu z wodą, stają się śliskie i stwarzają ryzyko wypadku.

Już w 2017 roku, będąc radną Dzielnicy Ursynów, sygnalizowałam ten problem Zarządowi Transportu Miejskiego, aby podjąć działania mające na celu zminimalizowanie niebezpieczeństw wynikających ze specyfiki zamontowanych rozwiązań. Listwy na stacjach Metra, zostają zaprojektowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, wymaganiami i rozwiązaniami obowiązującymi w okresie, kiedy były montowane. W ostatnim czasie Zarząd Transportu Miejskiego stanowczo odniósł się do zarzutów podnoszonych przez mieszkańców Ursynowa i stwierdził w ślad za opinią Wojewódzkiego Inspektora nadzoru Bu-

dowlanego, że istniejące oznakowanie jest zgodne z przepisami, obowiązującymi normami oraz nie stwarza zagrożenia. W związku z tym, skoro ZTM nie widzi konieczności zastosowania innego rozwiązania niż to, o które postulowali mieszkańcy, to należy się zastanowić dlaczego tak się dzieje?

Otóż nasza nitka metra ma już prawie 30 lat, a stosowane w tamtym czasie rozwiązania, materiały oraz technologie, mocno odbiegają od dzisiejszych rozwiązań stosowanych na świeżo wybudowanej linii M2. Tutaj w szczególności zwracają uwagę zastosowane zadania wejść na stacje metra, oraz dodatkowe elementy poprawiające bezpieczeństwo, w szczególności osób starszych i dzieci, czyli pochwyt, umożliwiający przytrzymanie się podczas wchodzenia lub schodzenia.

Dlatego naszym postulatem skierowanym do ZTM-u, jest budowa zadaszeń schodów zejściowych na perony oraz dodatkowych pochwytów. Dlaczego o

tym piszę? Otóż zminimalizowanie ilości wilgoci/wody, którą pasażerowie wnoszą na perony na swoich butach, jednocześnie zminimalizuje niebezpieczeństwo wypadku na listwach, które po kontakcie z wodą stają się wyjątkowo śliskie.

Dodatkowo przy zejściach na perony w okresie jesienno-zimowym, powinny zostać zamontowane maty wysokochłonne (np. sorbentowe), w celu odsączenia wody z butów pasażerów. Montaż zadaszeń oraz mat wysoko-chłonnych, poza swoją wartością minimalizującą ryzyko wypadku (poprzez zmniejszenie ilości wody dostającej się na teren metra), odświeżyłyby i unowocześniły wygląd ursynowskich stacji, nawiązując do obecnie stosowanych rozwiązań na linii M2 i kolejnych.

Cieszę się, że w 2020 r. został zamontowany System Informacji Pasażerskiej informujący o odjeżdżających pociągach jeszcze przed wejściem na peron, o co wniosłam już w 2015 r. Jest to udogodnienie, które bez-

względnie poprawia wygodę i komfort podróżujących.

Mam nadzieję, że w porozumieniu z Metro Warszawskie sp. z o.o. i Zarządem Transportu Miejskiego, poprzez działania aktywistów Otwartego Ursynowa uda się wprowadzić zmiany, o których wspominałam wcześniej.

Katarzyna Niemijska

Otwarty Ursynów

Dziecięca labia z wieloma atrakcjami

Katarzyna Nowińska

Już wkrótce rozpoczyna się ferie zimowe w stolicy. Jak co roku część dzieci wyjeżdża w tym czasie poza Warszawę, ale część pozostanie w mieście. Na szczęście gdzie jak gdzie, ale w stolicy nigdy nie brakuje ciekawych propozycji spędzenia wolnego czasu.

Ferie u Króla Jana III Sobieskiego

Wiele ciekawych atrakcji na czas ferii przygotowało Muzeum Pałacu Króla Jana III Sobieskiego w Wilanowie. W dniach 15–19 stycznia placówka zaprasza na pięciodniowe półkolonie kulinarne, podczas których młodzi ludzie dowiedzą się, co nasi przodkowie jadalni zimą.

Codziennie pod okiem doświadczonych kucharzy dzieci wspólnie przygotowują posiłki, które będą spożywały jako drugie śniadanie, obiad i podwieczorek. Poza tym wezmą udział w warsztatach przyrodniczych, plastycznych, rekonstrukcyjnych i tanecznych. Zajęcia będą odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 do 17 w 15-osobowych grupach. W zajęciach mogą wziąć udział dzieci w wieku od 8 do 14 lat. Wstępna rezerwacja miejsca nastąpi po zgłoszeniu mailowym pod adres: polkolonie@muzeum-wilanow.pl.

Poza półkoloniami w muzeum przez całe ferie będą odbywały się warsztaty o bardzo zróżnicowanej tematyce. Cykl zajęć edukacyjnych rozpocznie się 19 stycznia warsztatami kaligrafii, które odbywać się będą pod hasłem „Królewska sztuka relaksu”. Z kolei 22 stycznia placówka organizuje warsztaty tworzenia przypinek „Zwierzęta w pałacowych wnętrzach”.

Młodym ludziom, którzy marzą o karierze detektywa, na pewno do gustu przypadną warsztaty tworzenia lampionów „Mroczny cień królewskiego pupila”. Podczas warsztatów odbędzie się gra terenowa, w trakcie której uczestnicy będą tropili zaginionego pupila króla Jana III Sobieskiego. Miłośników historii zainteresować powinny warsztaty historyczno-plastyczne w dniu 24 stycznia. Uczestnicy dowiedzą się, między innymi, czym i do jakich zakątków Europy podróżowali król Jan III i królowa Marysienka. Co to ta-

kiego kolasa i kolebka. Jak wyglądały parady królewskie. Czym zajmował się pasamonik.

Młodzi smakosze herbaty będą mieli możliwość zapoznania się ze staropolskimi przepisami na różne mikstury herbaciane i ziołowe oraz wziąć udział w przygotowywaniu kilku takich mikstur. Wszystko to będzie miało miejsce w dniu 25 stycznia podczas warsztatów herbacianych „Magiczne ziołowe receptariusze”.

26 stycznia muzeum zaprasza na kolejne warsztaty kaligraficzne „Atramentowe stwory”. Podczas zajęć będzie sposobność, aby dowiedzieć się czegoś więcej na temat gwiazdozbiorów, którym patronują fikcyjne stworzenia mitologiczne. Uczestnicy dowiedzą się, w jaki sposób zaprezentował je na swoich mapach nieba wybitny gdański astronom Jan Heweliusz.

28 stycznia odbędzie się spacer przyrodniczy po rezerwacie przyrody „Morysin”. Również 28 stycznia na pożegnanie ferii muzeum proponuje warsztaty „Król Jan III i dąb Bartek” - teatrzyk kamishibai.

Ferie z teatrem

Teatr Baj, jak co roku, w okresie ferii oferuje spektakle dla najmłodszych praktycznie każdego dnia. Jednym z tych spektakli jest „Piotruś Pan i Wendy”, wyreżyserowany przez Piotra Kurowskiego i wystawiany w dniach 17, 18, 19 i 20 stycznia. Wraz z głównymi bohaterami – Wendy, Johnem i Michaelem – oraz oczywiście tytułowym Piotrusiem Panem przeniesiemy się do magicznego świata Nibylandii. Tutaj czeka nas wiele niesamowitych przygód. Poznamy wróżkę Dzwoneczka, ale i strasznego kapitana Haka oraz jego piratów. Dowiemy się, czym jest prawdziwa przyjaźń i czym jest pierwsza miłość.

W ferie zimowe Teatr Baj poza spektaklami w dniach 18, 21 i 25 lutego proponuje dzieciom zwiedzanie galerii lalek. Po wystawie „Bohaterowie leśnych kniei” oprowadza kustosz galerii Łukasz Kuczyński. Tematami przewodnimi wystawy są ludowość, wieś, folk, natura, zwierzęta, gusła i czary. Podziwiać będzie też można magiczny Kwiat Paproci i Złoty Kłos. Wszystkie eksponaty pochodzą ze sztuk, których premiera odbyła się w ostatnich 70 latach działalności Teatru Baj.

Teatr Studio zaprasza w pierwszym tygodniu ferii na cykl twórczych warsztatów przeznaczonych dla dzieci w wieku od 11 do 14 lat. W programie znalazły się zajęcia teatralne, modowe, warsztat z tworzenia filmów poklatkowych i fotograficznych. Dzieci mogą wziąć udział w całym cyklu wydarzeń lub tylko w

wybranych warsztatach. Zajęcia będą się odbywały codziennie w godzinach od 9 do 17:30.

Teatr Capitol również stanął na wysokości zadania i przygotował na drugą połowę stycznia bardzo ciekawy repertuar spektakli dla dzieci i młodzieży. Przedstawieniem, na które z pewnością warto zwrócić uwagę, będzie musical „#kopciuszek”. Jest to próba współczesnej interpretacji znanej baśni Braci Grimm o Kopciuszku. Bohaterami musicalu są nastolatki zagubione w świecie Internetu, smartfonów i wirtualnej rzeczywistości. Dla nich najbardziej liczą się lajki na Facebook’u i ilość followersów na Instagramie. Sława i popularność są dla młodych ludzi najważniejsze, a wartości takie, jak przyjaźń, wierność, pracowitość czy uczynność schodzą na dalszy plan. Jednak główna bohaterka zupełnie nie przystaje do tego świata, co jest powodem drwin i uszczypliwości jej przyrodniczych sióstr, które przezywają ją Kopciuszkiem. Zła macocha pod pretekstem dobrego wychowania zleca dziewczynie wszystkie najcięższe prace domowe. Czy Kopciuszek odnajdzie swojego wymarzonego księcia, który odmieni jej marne życie? Czy siostry i macocha poniosą zasłużoną karę? Tego wszystkiego dowiemy się podczas spektakli w dniach 17, 18 i 21 stycznia.

Na zakończenie ferii w dniu 28 stycznia o godzinie 10:30 Capitol zaprasza na spektakl „Brzechwa”. Przedstawienie oparte jest na twórczości Jana Brzechwy, a reżyseruje Olaf Lubaszko. W „The Capitol School of Warsaw” odbywają się ostatnie gorączkowe przygotowania do długa oczekiwanej uroczystości nadania szkole imienia Jana Brzechwy. Młodzi ludzie wiele czasu i zaangażowania włożyli w przygotowanie na tę okazję specjalnego programu artystycznego, który z tej okazji ma zostać zaprezentowany na szkolnym apelu. Podczas tych ostatnich prób przyjrzymy się bliżej uczniom szkoły, poznamy ich charaktery i wzajemne relacje. Po przedstawieniu w Teatrze Capitol odbędzie się bal karnawalowy dla najmłodszych.

Na miłe zakończenie ferii w dniach 27 i 28 lutego zaprasza również Teatr Rampa, w którym młodzi widzowie wraz z rodzicami będą mieli możliwość zobaczyć muzyczny spektakl familijny „Dzień Dziecka” według scenariusza znanego artysty kabaretowego, autora tekstów i prezentera – Tomasza Jachimka. Ojciec głównej bohaterki – Paulinki – jest ważnym, ciągle zajęтым i zabieganym dyrektorem. W natłoku obowiązków nie znajduje czasu dla swojej córki, a cza-

sem wręcz nie dostrzega jej obecności. Podkreśla przy tym, że dzieci mają wspaniałe życie, bo tylko się bawia i chodzą do szkoły. Wkrótce jednak na własnej skórze przekonuje się, że taki zwykły dzień w życiu dziecka wcale nie jest wolny od trosk i problemów. Dzieje się tak, gdy na jeden dzień znowu staje się dzieckiem i idzie do szkoły.

Ferie z muzyką i z tańcem

W dniach 16 oraz 26 stycznia o godzinie 10 i o godzinie 12 Polska Opera Królewska zaprasza najmłodszych do Teatru Królewskiego w Starej Oranżerii w Muzeum Łazienek Królewskich w Warszawie na spotkanie poświęcone operze. Warsztaty skierowane są do dzieci w wieku od 6 do 11 lat. Zajęcia poprowadzą śpiewaczki, instrumentalści oraz pracownicy Polskiej Opery Królewskiej. Uczestnicy zajęć dowiedzą się, między innymi, jak powstaje spektakl operowy, na czym polega charakterystyka, praca garderobianej, co to jest opera, partytura, jaką rolę pełni dyrygent i czy trudno jest wydobyc dźwięk z instrumentów dętych. Dzieci wezmą udział w lekcji śpiewu pod okiem chórmistrza, wejdą też na scenę, aby z bliska przyjrzeć się dekoracjom. Na zakończenie spotkania uczestnicy wysłuchają minikoncertu.

Do 31 stycznia w Fabryce Norblina trwa multisensoryczna wystawa „Dziadek do orzechów. Zimowy cud”. To multisensoryczne wydarzenie oparte jest na słynnej operze Piotra Czajkowskiego, ale utrzymane jest w disneyowskim stylu. Jest to niezwykle wciągające widowisko, oddziałujące na wiele zmysłów, dzięki połączeniu przepięknej muzyki, tańca i projekcji filmowej.

Ferie z kinem

Kino Muranów zaprasza najmłodszych na seanse filmowe codziennie w dniach od 13 do 28 stycznia. W repertuarze wiele kulturowych pozycji, takich jak chociażby „Dzieci z Bullerbyn”, „Biuro detektywistyczne Lassego i Mai” czy „Pamiętniki Tatusia Muminka”.

Od 15 do 19 stycznia na godzinę 9:30 na bezpłatne seanse filmowe zaprasza Ursynowski Centrum Kultury „Alternatywy”. Młodzi widzowie będą mogli zobaczyć filmy, takie jak „Pati i kłątwa Posejdon”, „Mój brat robot”, „Wielki wóz”, „2 Mru i ja: Wielka przygoda na cztery łapy”, „Po prostu super”, „25 Marka i strażnicy lasu PL”.

Ferie ze światłem

Jeśli ktoś jeszcze nie zabrał swoich pociech na spacer szlakiem świetlistych iluminacji na Starym Mieście, to w ferie nadarzy się ku temu świetna okazja.

W tym roku świetliste dekoracje na trasie Taktu Królewskiego przenoszą nas w klimat lat 50-tych i 60-tych minionego stulecia, czyli w czasy PRL-u. Dla dzieci z pewnością największą atrakcją będzie świetlista retro karuzela, telewizor z Wieczorną i zabawki z lat dzieciństwa ich dziadków. Wszystkie świetlne atrakcje mają możliwość interakcji, wydają dźwięki, każdego z elementów można dotknąć i doświadczyć.

Świetliste dekoracje przyozdobiły również Ogród Botaniczny PAN w Powisniu. Motywem przewodnim tegorocznego Ogródu Świąteł jest świat Smerfów. Wśród świetlnych instalacji podziwiać możemy, między innymi, kultową wioskę Smerfów, warsztat Malarza, warsztat Waźniaka, wioskę smerfów, smerfną farmę, tunel kwiatów czy fantastyczny las. Ogród Świąteł będzie można zwiedzać codziennie w godzinach od 17 do 20.

W Ogródku Botanicznym UW możemy wraz z najmłodszymi wybrać się w podróż do świata czterech żywiołów – ognia, wody, powietrza i ziemi. Iluminacyjne rzeźby imitują podwodne głębinę, leśne runo, kwieciste łąki, obłoki i Słońce.

W Ogródku Pałacu Wilanowskiego zanurzymy się w Królewskim Ogródku Świąteł. Na wystawę wprowadza zupełnie nowy, 75-metrowy świetlisty tunel, w którym rozbrzmiewa muzyka klasyczna. W Ogródku Południowym przy Oranżerii zgubić się można w Labiryntie pełnym mitologicznych stworów i zagadek. Na tarasie górnym znajduje się Obserwatorium, z którego oglądać będziemy gwiazdy. Są też elementy znane z ubiegłorocznych edycji, takie jak, brama do ogrodu na dziedzińcu, muzyczne dołmany barokowego ogrodu czy Ogród Rafaello.

Ferie na sportowo

Akademia Tenisa Ziemnego TENISPOINT przy ulicy Hirszfelda 1a na Ursynowie w dniach od 15 do 26 stycznia zaprasza na zimową półkolonię sportową. W programie: tenis ziemny (2 x 1,5 h dziennie), pływanie, badminton, siatkówka, kregle, tenis stołowy oraz zajęcia ogólnorozwojowe. Pierwszego dnia zajęć zostanie dokonany podział uczestników według wieku oraz poziomu zaawansowania gry w tenisie. Na tej podstawie zostaną utworzone grupy. Dla najmłodszych zajęcia będą prowadzone w formie ciekawych ćwiczeń, gier i zabaw. Poza zajęciami sportowymi będą też wyjścia do kina. W ciągu dnia dzieci otrzymają dwa posiłki – drugie śniadanie i obiad.

Dla dzieci, które lubią ruch na świeżym zimowym powietrzu, na pewno frajdą będzie możliwość wybrania się na jedną z warszawskich ślizgawek, a mamy ich przecież spory wybór – zadaszonych i pod gołym niebem, płatnych i bezpłatnych, kameralnych i bardzo dużych. Najbardziej popularne są na pewno lodowisko na Stegnach, Torwar oraz ślizgawka pod Pałacem Kultury i Nauki. Jeśli ktoś chciałby pojeździć na łyżwach w bardziej klimatycznym miejscu, to z pewnością do gustu przypadnie mu lodowisko na Starym Mieście – przy pomniku Syrenki oraz na terenie Praskiego Centrum Koneser. Na ślizgawce w Koneserze podczas ferii będą się również odbywała nauka jazdy na łyżwach oraz curlingu.

W stolicy możemy też pojeździć na nartach. Na Górze Szcześliwickiej, mierzącej 152 m n.p.m. mieści się „Ośrodek Górka Szcześliwicka”. Jest to jedyny tego typu obiekt na Mazowszu i jeden z nielicznych w całej Polsce. Sam zaś stok narciarski jest jednym z największych i najpiękniejszych stoków miejskich w Europie. Przez cały rok można tu jeździć na nartach i snowboardzie.

Mimo że mamy zimą, można przecież również popływać na jednym z krytych basenów. Pływanie jest wyjątkowo zdrową formą ruchu dla każdego, a dla dziecka w szczególności, gdyż wspomaga zrównoważony rozwój całego organizmu, doskonalnie wpływa na stawy, układ krążenia i poprawia odporność. Na Ursynowie basenów nie brakuje. Mamy aż trzy baseny Ursynowskiego Centrum Sportu i Rekreacji (UCSiR). Pierwszy to basen Aqua Relaks Pod Strzechą 3, drugi to basen przy ulicy Hirszfelda 11, a trzecia jest pływalnia UCSiR, która znajduje się przy ulicy Koncertowej 4. Popływać można w jednym z budynków Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego przy ulicy Ciszewskiego 10. Tutaj wielką atrakcją dla najmłodszych jest 65-metrowa zjeżdżalnia ułożona spiralnie z częścią wychodzącą na zewnątrz i oddzielnym ładówiskiem. Na uwagę z pewnością zasługują również basen AQUA SPA przy ulicy Wąwozowej 18. Jest to obecnie jedna z dwóch pływalni z wodą solankową w Warszawie. Drugi basen z wodą solankową znajduje się w Konstancji-Jeziornie, czyli po sąsiedzku. Zajęcia z nauki nurkowania prowadzone są na basenie Body Shape przy Alei KEN 11 (blisko stacji metra Kabaty). Basen jest mniejszy niż większość innych basenów w dzielnicy, ale za to głębszy: 2,1 metra. Nurkowania mogą uczyć się tutaj dzieci od 10 roku życia.

Pożegnanie ks. Zaleskiego

We wtorek 9 stycznia 2023 zmarł w wieku 67 lat ksiądz Tadeusz Isakowicz-Zaleski, niezwykle charyzmatyczny duchowny.

Poeta, pisarz, publicysta i działacz społeczny, członek Stowarzyszenia Wspólnota i Pamięć, duszpasterz Ormian, Kresowian i osób niepełnosprawnych, Prezes i współzałożyciel Fundacji im. Brata Alberta, działacz niepodległościowy antykomunistycznej opozycji i podziemnej Solidarności, kustosz pamięci ofiar ludobójstwa na Wołyniu, niezłomny obrońca często niewygodnej prawdy o Kościele, rzecznik osób, które w dzieciństwie doświadczyły wykorzystywania seksualnego ze strony osób duchownych, walczący z patologiami wśród duchownych.

Był moim uczniem w VI LO im. Adama Mickiewicza w Krakowie (1971-1974). Żegnając Tadeusza, przypominam tekst, który napisałem po wydaniu przez niego książki *Księża wobec bezpieki na przykładzie archidiecezji krakowskiej* (Wydawnictwo Znak, 2007), a który ukazał się w *Pasie* 8 marca 2007 w numerze 10 (347).

JESTEM DUMNY Z UCZNIA

Największą radością dla nauczyciela są uczniowie, przerastający mistrza. Mam wielu wspaniałych wychowanków, z których jestem dumny. Ty, Tadeuszu, byłeś jednym z nich!

Los nas zetknął, gdy miałeś 15 lat, ja miałem 10 lat więcej. Spotkałem cię po raz pierwszy na egzaminie wstępnym, a potem uczyłem matematyki w VI Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Krakowie.

Był rok 1971. Wczesny Gierek. Czy mogłem wtedy przewidzieć, kim będziesz? Jacy będziemy po 30-40 latach? I jaka będzie Polska? Wiedziałem tylko, że masz przed sobą ogromne możliwości, że jesteś nieprzeciętnym uczniem, wybitnym humanistą. Ale z matematyką, choć byłem straszną piłą, też sobie nieźle radziłeś i zawsze miałeś czwórki.

Ceniłem Cię za pracowitość i samodzielność myślenia, byłem pewien, że wiele osiągniesz. Wielokrotnie rozmawialiśmy z sobą o życiu, o przyszłości, ale - choć byliśmy zaprzyjaźnieni - aż do matury nie zdradziłeś mi swoich planów. Nie mówiłeś

o nich nikomu, wolałeś być ostrożny i nie mam o to żalu. Wszak dyrektorką liceum była wówczas Jadwiga Bielowa, członkini KC PZPR, żona naczelnika wydziału, a potem z-cy zefa krakowskiej SB, płk. Józefa Biela. Raczej nie byłaby zachwycona, wiedząc o twoim prawdziwym powołaniu.

Ty wybrałeś seminarium, ja przeniosłem się do Warszawy. Ale nie zerwaliśmy z sobą kontaktu, chociaż dzieliło nas wszystko: różnica wieku, praca, miejsce pobytu, światopogląd. Ja byłem dyrektorem szkoły na Ursynowie, ty odbierałeś wtedy święcenia kapłańskie, współpracowałeś z opozycją antykomunistyczną i angażowałeś się w działalność Duszpasterstwa Ludzi Pracy w Nowej Hucie, w Mistrzajowicach. Szanowałem twój wybór.

Wiem, co przeszedłeś, gdy razem ze strajkującymi robotnikami przeżyłeś pacyfikację Kombinat. Byłeś dwukrotnie pobity przez „nieznanych sprawców” i tylko cudem uniknąłeś śmierci. Improwałeś mi odwagę i bezinteresowność, żarliwą wiarą i kryształową uczciwością. Zawsze byłeś niezłomny, prostolinijny, wrażliwy na ludzką krzywdę i niesprawiedliwość.

Podziwiam cię za stworzenie Fundacji im. Brata Alberta i prowadzenie ośrodka dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Radwanowicach. Odwiedziłem cię tam kilka lat temu i jestem do dziś pod wrażeniem ogromu pracy, jaką tam włożyłeś.

Podziwiam cię za książki, które napisałeś, za doświadczenia i odwagę w głoszeniu prawdy. Nie szukałeś rozgłosu i męczy cię medialny szum, który wywołałeś, ale ujawniając bolesne fakty, które inni próbowali przemilczeć i skrzętnie ukrywać, dołałeś oliwy do ognia. Masz do tego moralne prawo. Znając cię tyle lat, wierzę w szczerść twoich intencji i rzetelność. Dlatego trzymaj się i nie przejmuj, choć atakują cię ludzie o brudnych rękach i nieczystych sumieniach.

Podarowałeś mi kiedyś tomik swoich wierszy. W odrębnej dedykacji, napisałeś: Drogiemu Profesorowi w podziękowaniu za wszystko. To raczej ja ci dziękuję za wszystko, za to, że mogę być z ciebie dumny.

I tak trudno mi się pogodzić z myślą, że ciebie już nie ma.

Wojciech Dąbrowski

Trwa zazielenianie miasta

Jesień to najlepszy czas na sadzenie drzew. Dlatego miejskie jednostki nie próżnują. Bardziej zazieleniły się już główne arterie miasta, parki, skwery i lasy. Łącznie w tym sezonie w stolicy przybędzie ponad 33,5 tys. nowych drzew.

Zdecydowanie najwięcej drzew tej jesieni posadzono na obszarze administrowanym przez Lasy Miejskie - Warszawa. Nowe rośliny uzupełniły m.in.

drzewostan Lasu Kabackiego - to łącznie 10,3 tys. drzew takich gatunków, jak dąb szypułkowy i bezszypułkowy, czereśnia ptasia czy klon jawor. Kolejne ponad 20 tys. sztuk posadzono w obwodzie leśnym Bielany-Młociny, na terenie Białoleki.

Niemal 2300 drzew planują posadzić miejscy ogrodnicy. Większość nasadzeń jest wykonywana przy głównych arteriach Warszawy - m.in. przy Trasie Siekierkowskiej, przy ul. Puławskiej, Górczewskiej czy al.

„Solidarności”. W parkach i skwerach posadzonych zostanie około 330 drzew. Wśród nowych roślin najliczniej reprezentowane są: klon polny i zwyczajny, dąb czerwony, topola czarna, lipa drobnolistna, szerokolistna i srebrzysta, grab pospolity, jesion wąskolistny i pensylwański czy platan klonolistny. Wiosną zakwitną też m.in. odmiany jabłoni ozdobnych.

Swoją cegiełkę do zazieleniania Warszawy dokładają też stołeczne dzielnice i miejskie jednostki. Tej jesieni w ramach realizowanych inwestycji 250 drzew posadził Zarząd Dróg Miejskich, a niemal 140 Tramwaje Warszawskie. W ostatnim czasie zazieleniły się też pętle komunikacji miejskiej. 12 drzew - wiśnie piłkowane, sosny czarne i robinie akacjowe - posadził Zarząd Czystowania Miasta.

Kolejne rośliny będzie sadził też Stołeczny Zarząd Rozbudowy Miasta. W ramach realizowanych zadań jednostka ta wzwbogaci Warszawę co najmniej o 240 drzew.

Turyści wrócili do Warszawy

Turystyka w Warszawie wraca do stanu sprzed pandemii. W 2022 roku stolicę odwiedziło 9 mln osób. Z kraju przyjechało 7,1 mln turystów, a z zagranicy 1,9 mln. Wśród gości zagranicznych dominowali Brytyjczycy i Niemcy. Takie informacje przynosi opracowanie „Turystyka w Warszawie. Raport 2022”.

Ruch turystyczny rośnie

Z raportu przygotowanego przez Stołeczne Biuro Turystyki wynika, że ruch turystyczny w stolicy, w porównaniu do 2021 roku, zwiększył się o 78%. Do poziomu z 2019 roku brakuje już tylko 11%. W przypadku turystów krajowych, których najwięcej przyjechało z województw śląskiego, małopolskiego i pomorskiego, można już mówić o powrocie do wyników sprzed pandemii - różnica w stosunku do roku 2019 wyniosła tylko 2%.

Twórcy raportu przy szacowaniu ruchu nie uwzględnili obywateli i turystów z Ukrainy. W ubiegłym roku ich obecność w Warszawie - w zdecydowanej większości - nie miała charakteru wypoczynkowego czy biznesowego.

Najchętniej odwiedzane miejsca w Warszawie

Największą popularnością wśród turystów i mieszkańców cieszyły się w ubiegłym roku: Łazienki Królewskie, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Zamek Królewski, a także Centrum Nauki Kopernik oraz Stadion PGE Narodowy. W tych miejscach zanotowano najwyższą frekwencję.

- Chcemy, żeby Warszawa była coraz bardziej atrakcyjnym miastem, nie tylko dla mieszkańca i mieszkańców, ale także dla

turystek i turystów. Służą temu nasze inwestycje w ramach Nowego Centrum Warszawy, w tym budowa Muzeum Sztuki Nowoczesnej, przebudowa ulicy Chmielnej, ale również planowane niebawem otwarcie mostu pieszo-rowerowego na Pragę. Cieszy nas tytuł najlepszego kierunku turystycznego „European Best Destination 2023”. Mamy nadzieję, że przez długi czas będzie on magnesem przyciągającym do Warszawy odwiedzających z kraju i zagranicy - mówi Rafał Trzaskowski, prezydent stolicy.

Nowoczesne technologie pomagają policzyć turystów

Miasto stołeczne Warszawa wykorzystuje nowoczesne technologie w wielu obszarach, także do monitorowania turystyki. Przy określaniu wielkości ruchu turystycznego twórcy raportu po raz pierwszy uwzględnili dane pochodzące z dużych zbiorów danych (big data), które odzwierciedlają zachowania użytkowników smartfonów. W ten sposób oszacowali liczbę przyjazdów do stolicy na jeden dzień (bez noclegu). Po dodaniu do niej liczby przyjazdów turystycznych okazało się, że w ubiegłym roku zanotowano w Warszawie łącznie 14,8 mln odwiedzin.

- Raport pokazuje, że po przezwyciężeniu pandemii COVID-19, turyści coraz chętniej przyjeżdżają do naszego miasta. To bardzo dobra informacja także dla mieszkańców, gdyż ponad 80% warszawiaków i warszawiaków zauważa, że rozwój turystyki w Warszawie pozytywnie wpływa na ich życie - mówi Paweł Moras, dyrektor Stołecznego Biura Turystyki.

Przemysł spotkań w coraz lepszej kondycji

Warszawa od lat jest w Polsce niekwestionowanym liderem pod względem liczby organizowanych wydarzeń. W 2022 roku w stolicy odbyło się blisko 9 tys. wydarzeń korporacyjnych i motywacyjnych, konferencji i kongresów oraz targów i wystaw. Wzięło w nich udział ponad 1,2 mln osób. Najwięcej wydarzeń zorganizowały branże: handlowo-usługowa, medyczna i techniczna. Przemysł spotkań powoli odradza się po pandemii, ale nie osiągnął jeszcze poziomu sprzed 2020 roku.

Raport „Turystyka w Warszawie” ukazuje się od 2015 roku. Wszystkie edycje dostępne są na stronie Stołecznego Biura Turystyki. **Piotr Tatar**

Technologie niemarnowania żywności

„Smart Food City - technologie dla żywności” - to hasło 10. już Przeglądu Technologicznego. Spotkanie odbyło się w Kampusie Innowacji przy ul. Chmielnej. Dyrektorka koordynatorka Karolina Zdrodowska mówiła o działaniach m.st. Warszawy związanych z szanowaniem żywności.

Przeгляд Technologiczny, to cykl spotkań, na których przedstawiciele władz miasta spotykają się z twórcami, innowatorami, przedstawicielami biznesu i nauki z różnych dziedzin. Poprzednie dotyczyły elektromobilności, nowych technologii w edukacji, działania e-urzędu czy sztucznej inteligencji.

- Miasta są z najważniejszych miejsc w procesie zrównoważenia systemów żywnościowych.

Chodzi o to, by dostarczać i promować bezpieczne, pożywne i zdrowe produkty. Taki system pozytywnie lub neutralnie wpływa na środowisko. - mówi Karolina Zdrodowska, dyrektorka koordynatorka ds. przedsiębiorczości i dialogu społecznego w Urzędzie Miasta. - Zgodnie z Paktem Mediolańskim, którego Warszawa jest sygnatariuszem od 2015 roku, zadaniem miast jest zapewnienie wszystkim mieszkańcom i mieszkańcom niezależnie od poziomu ich dochodów dostępu do lokalnej, zdywersyfikowanej, zdrowej i produkowanej w sposób sprawiedliwy żywności.

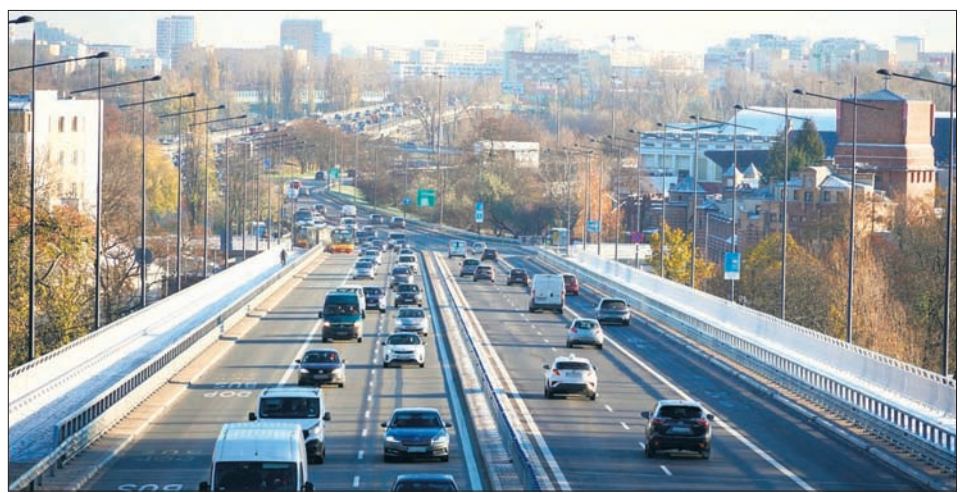
Dyr. Zdrodowska podkreślała, że Warszawa robi dużo dla szanowania i niemarnowania żywności. W mieście jest 40 jadalni, w których można zo-

stawić jedzenie, którego mamy w nadmiarze. Często to oddolne inicjatywy finansowane np. z Budżetu Obywatelskiego. Miasto zainicjowało też program Szkoła Nie Marnuje, bo według ogólnopolskich danych w każdej szkole marnuje się średnio 50 kg żywności (w większości to tzw. resztki talerzowe). Jest też program dotyczący recyklingu Myślę Nie Marnuję dotyczący m.in. niemarnowania żywności w gospodarstwach domowych. Trwają także zbiórki nadających się do spożycia, ale trudnych do sprzedaży warzyw i owoców na szcześci stołecznych targowiskach. W zeszłym roku udało się zebrać 30 ton, w tym roku już 23 tony - wszystko trafia do potrzebujących.

Uczestnicy spotkania prezentowali swoje pomysły na niemarnowanie żywności. Np. jak zapobiec marnowaniu się bananów, które bardzo łatwo się psują? Jedną z odpowiedzi może być akcja „Kupuj samotne banany”, bo te oderwane od kiści zwykle leżą tak długo, aż przestają nadawać się do sprzedaży. Omawiano też pomysły na zagospodarowanie fusów po kawie - można z nich wytworzyć olej kawowy. A co można zrobić z niesprzedanym pieczywem? KRAFTOWY alkohol, kosmetyki, opakowania.

Przesłaniem spotkania była myśl, by produkty, których nikt nie chce już kupić, traktować jako surowiec do przetworzenia, a nie odpady. Oraz, by myśleć o mieście nie tylko jako o miejscu, w którym konsumuje się żywność, ale także ją wytwarza lub przetwarza. **MB**

Inwestycje drogowe – podsumowanie 2023 roku

Nowe wiadukty, estakada, dwa przebudowane kompleksowo place, jeden most pieszo-rowerowy oraz kolejne odcinki nowych lub wyremontowanych dróg – to tylko kilka z najważniejszych inwestycji drogowych, które realizowane były w Warszawie podczas minionych 12 miesięcy.

W stolicy trwają również prace przy kolejnych przedsięwzięciach, które poprawią wygodę i bezpieczeństwo kierowców, rowerzystów oraz pieszych – m. in. przebudowa placu Centralnego, remont ul. Chmielnej i budowa parkingu podziemnego na placu Powstańców Warszawskich. – Warszawa się zmienia. Tworzymy dla mieszkańek i mieszkańców miasto wygodne, przyjazne i dostępne! Miasto, w którym chce się żyć – mówi prezydent Rafał Trzaskowski.

Estakada w Rembertowie

W styczniu minionego roku kierowcy pojechali nową estakadą nad skrzyżowaniem ul. Żołnierskiej z ul. Marsa w Rembertowie. Jej budowa rozpoczęła się w kwietniu 2020 roku. Modernizacja prowadzona była na odcinku ok. 5 km, a prace trwały 20 miesięcy. Konstrukcja ma długość ok. 600 m i umożliwia również przejazd nad skrzyżowaniem ul. Marsa z ul. Chełmżyńską i Okularową. – Jest teraz bezpieczniej, zmniejsza się korki. To z pewnością jedna z najbardziej oczekiwanych inwestycji w dzielnicy – mówi Rafał Trzaskowski. Z wiaduktu korzystają jednak nie tylko mieszkańcy Rembertowa, ale również kierowcy wjeżdżający do centrum Warszawy.

Nowy wiadukt na Marywilskiej

Zakończyła się przebudowa wiaduktu na ul. Marywilskiej – na odcinku między ulicami Smugową a Kupiecką. Obiekt został w całości wyburzony i od-

budowany od nowa. Od kwietnia na obiekcie obowiązywał ruch wahadłowy, w czerwcu kierowcy mogli korzystać już z całej jego szerokości, następnie zrealizowane zostały ostatnie prace związane z infrastrukturą elektryczną.

Na wiadukt wrócili również piesi, którzy mogą korzystać z nowego chodnika. Do ich dyspozycji są też dwie zebry – przy połączeniu obu jezdni Marywilskiej i na drugim krańcu wiaduktu. Przy tym drugim działa sygnalizacja świetlna wyposażona w urządzenie automatycznie wykrywające pieszych i rowerzystów oczekujących na zielone światło. Po obu stronach przeprawy w pełni przejezdne są również drogi dla rowerów.

Zielono i wygodnie na Kondratowicza

W połowie roku zakończyła się również kompleksowa przebudowa ul. Kondratowicza. Teren, który pełnił funkcję zaplecza dla budowy metra na Targówku zmienił się w zieloną, funkcjonalną i bezpieczną przestrzeń. W rewitalizacji arterii udział mieli też mieszkańcy – sadząc setki drzew i krzewów, dzięki czemu ul. Kondratowicza stała się „Aleją tysiąca drzew”.

– Dziś, po zakończeniu prac, ul. Kondratowicza jest zupełnie inna – zmieniła się nie do poznania, stając się miejscem nowoczesnym, kompleksowo przebudowanym, zielonym i przyjaznym dla wszystkich użytkowników; miejscem z szerokimi ścieżkami rowerowymi, miejscami wypoczynku z nowymi ławkami. Jest tu również bezpiecznie – dzięki LED-owym latarniom oraz dodatkowym pięciu nowym przejściom dla pieszych – mówi prezydent Rafał Trzaskowski podczas konferencji prasowej kończącej modernizację ulicy.

Lazurowa dla Bemowa

Od końca października kierowcy mogą korzystać z obydwu nowych jezdni

ul. Lazurowej – między ul. Górczewską a trasą S8. Powstały tu również nowe chodniki, droga rowerowa i przystanki autobusowe. Nie zapomniano również o zieleni. Posadzono 95 drzew oraz 6 tys. krzewów, 5 tys. bylin i traw ozdobnych. Budowa tej ważnej dla mieszkańców Bemowa ulicy – na odcinku o długości ok. 500 m – trwała niecały rok.

Ulica Lazurowa – od Górczewskiej do alei Obrońców Grodna (trasa S8) – stanowi ostatni odcinek drogi biegnącej przez dzielnice Ursus, Włochy i Bemowo między południową a zachodnią częścią obwodnicy Warszawy.

Otwarcie południowego wiaduktu Trasy Łazienkowskiej

Już od dwóch miesięcy, a dokładnie od 31 października, otwarty jest dla ruchu samochodowego południowy wiadukt Trasy Łazienkowskiej przy Agrykoli. Są na nim trzy pasy ruchu w stronę Pragi-Południe – dwa dla kierowców indywidualnych i buspas. Według planów nowe dwa wiadukty Trasy Łazienkowskiej przy parku Agrykola miały być gotowe w marcu 2024 r.

– Trasa Łazienkowska przy Agrykoli jest już gotowa. Tak, jak zapowiadałem – otwieramy ją kilka miesięcy przed terminem. Dziś oddajemy do ruchu drugi z nowo wybudowanych wiaduktów – mówi prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski.

Po zakończeniu prac wykończeniu, na co wykonawca ma czas do marca 2024 r., zmianę na lepsze odczuwają nie tylko kierowcy. Na nowych wiaduktach, poza jezdniami, otwarte zostaną obustronne ciągi pieszo-rowerowe i pochylnie poprawiające dostępność drogi dla osób z ograniczeniami ruchowymi.

Marszałkowska jak nowa

W listopadzie zakończyły się prace przy przebudowie ul. Marszałkowskiej i pl. Bankowego. Między al. Solidarności

a ul. Królewską wyremontowany został chodnik, powstała droga dla rowerów i uporządkowano parkowanie. Całość zmian dopełnia nowo posadzona zieleni. Jest tu ponad 70 drzew oraz kilkadziesiąt tysięcy krzewów, bylin i pnaczy.

Natomiast na wiosnę br. planowany jest remont nawierzchni zachodniej jezdni ul. Marszałkowskiej – między pl. Bankowym a ul. Królewską.

Zielony plac Trzech Krzyży

Zmiany na pl. Trzech Krzyży rozpoczęły się w zeszłym roku. Kierowcy i piesi zyskali tu nową nawierzchnię jezdni i chodników. Natomiast rowerzyści – przeznaczoną dla siebie infrastrukturę. Teraz mogą oni korzystać z drogi, która wygodnie prowadzi wzdłuż Al. Ujazdowskich i Nowego Światu.

To niejedynie zmiany na pl. Trzech Krzyży. Przejście dla pieszych w jego centralnej części zyskało sygnalizację i azyle. Pasażerowie komunikacji miejskiej już nie muszą przesiadać się między przystankami rozrzuconymi po placu – utworzono jeden wspólny dla licznych linii autobusowych.

Ważnym elementem zmian na pl. Trzech Krzyży było też odtworzenie wielu elementów zieleni, które stanowiły istotną część tej przestrzeni przed II wojną światową. Oprócz nowych drzew, krzewów, bylin i trawników wzdłuż północnej i wschodniej pierzei, zielony charakter będą mieć także mniejsze wyspy po północnej i południowej stronie Kościoła św. Aleksandra.

– Plac Trzech Krzyży przeszedł remont, powstała tu długo wyczekiwana droga dla rowerów, ale to, co tak naprawdę stanowi o jego metamorfozie to zieleni, która wróciła tu po blisko stu latach – mówi Rafał Trzaskowski.

Most pieszo-rowerowy

Dobiega końca budowa mostu-pieszko-rowerowego przez Wisłę. Długa,

licząca 452 metry przeprawa znacznie przybliży lewobrzeżną Warszawę do centrum – fizycznie i symbolicznie. Piesi spacerem pokonają przeprawę w ciągu 6 minut, rowerzyści przejadą ją w 2 minuty.

– Liczę na to, że most pieszo-rowerowy stanie się symbolem Warszawy. Będzie służył pieszym i rowerzystom jako miejsce rekreacji, z którego warszawiaki i warszawiaczy będą chętnie korzystać – mówi Rafał Trzaskowski. Cała konstrukcja mostu jest gotowa. Obecnie trwają prace wykończeniowe.

Prace toczą się nie tylko na samym moście – umacniane są również skarpy rampy południowej oraz układane płyty betonowe zdemontowane z bulwarów na czas budowy. W najbliższym czasie ma rozpocząć się montaż kolejnych balustrad oraz desek na siedziśkach. Ma pojawić się również okablowanie pod instalację oświetleniową. Przeprawa ma być zakończona wiosną 2024 r.

Wygodniejszy plac Na Rozdrożu

Na półmetku są prace modernizacyjne na placu Na Rozdrożu. Zmienia się on w wygodną przestrzeń dostępną dla wszystkich mieszkańek i mieszkańców. W grudniu wytyczone były nowe, naziemne „zebry” dla pieszych. Zastąpią one przejścia podziemne – uciążliwe zwłaszcza dla osób starszych, rodziców z dziećmi i osób z ograniczeniami ruchu. Po zakończeniu prac wszystkie przejścia na pl. Na Rozdrożu będą naziemne – w tym dwa nowe: po zachodniej stronie Al. Ujazdowskich (przez wlot ul. Koszykowej) oraz w osi al. Wyzwolenia.

To duże ułatwienie dla mieszkańców, którym znacznie wygodniej będzie się teraz poruszać między różnymi częściami rozległego placu. Bezpieczeństwo zapewni im sygnalizacja świetlna i azyle wybudowane pośrodku zebry. **MB**

Tej nocy stołeczne latarnie świeciły najdłużej

Pod koniec poprzedniego roku mieliśmy najdłuższą noc w roku. Od czwartkowego popołudnia do piątkowego ranka (21/22 grudnia) latarnie świeciły więc przez 16 godzin i 5 minut. To ponad dwa razy dłużej niż w czerwcu. Dzięki oprawom ledowym, które sukcesywnie montujemy w Warszawie, pobór energii tej nocy był znacznie mniejszy niż w 2018 r. Dlatego - mimo ogromnej podwyżki cen prądu w ostatnich latach - nasz rachunek prawie nie wzrósł.

Piątek, 22 grudnia, był najkrótszym dniem w roku, każdy kolejny jest dłuższy od poprzedniego. Od godz. 4:27 ta, tego piątku na naszej – północnej – półkuli obowiązuje zima astronomiczna. Rozpoczyna ją przesilenie zimowe, które następuje, gdy Słońce góruje w zenicie nad zwrotnikiem Koziorożca, czyli najdalej – jak to jest możliwe – na południe.

Dla nas najkrótszy dzień w roku to szczególnie moment. Do-

kładnie dwa lata temu – 22 grudnia 2021 r. – odpaliliśmy pierwsze trzy z ponad 40 tys. energooszczędnych opraw ledowych SAVA w Warszawie. Data nie była przypadkowa. W najdłuższą noc w roku oświetlenie uliczne działa najdłużej, a co za tym idzie – generuje najwyższe wydatki. W tym roku w Warszawie włączyliśmy je w czwartek, 21 grudnia o godz. 15:32, a wyłączyliśmy w piątek, 22 grudnia o godz. 7:37. Oznacza to, że latarnie w stolicy paliły się nieprzerwanie przez ponad 16 godzin. Dla porównania: w najkrótszą noc w roku, która wypada w drugiej połowie czerwca, świecimy w godz. 21:00-4:18, a więc przez nieco ponad siedem godzin. To przeszło dwa razy krócej niż teraz.

Prąd drożeje, zużycie energii spada

Gdy dwa lata temu symbolicznie odpaliliśmy pierwsze oprawy SAVA na elewacji budynku, w którym znajduje się nasza siedziba, zapewnialiśmy, że dzięki mniejszemu zużyciu prądu War-

szawa zaoszczędzi na oświetleniu ulic. Słowa dotrzymaliśmy. Dziś możemy pochwalić się dokładnymi liczbami.

Weźmy dane sprzed pięciu lat. Pod koniec 2018 r. w najdłuższą noc w roku na oświetlenie zarządzanych przez nas ulic i chodników zużyto ok. 306 MWh energii elektrycznej. Biorąc pod uwagę ówczesną stawkę za prąd – ok. 530 zł/MWh brutto – kosztowało nas to 162 tys. zł. Już wtedy – jeszcze przed wprowadzeniem SAV – na naszych ulicach świeciło ok. 16 tys. energooszczędnych LED-ów, co stanowiło zaledwie 13 proc. wszystkich opraw oświetleniowych w Warszawie. Dziś przeważają (57 proc.), bo jest ich już 68 tys. Oprawy ledowe, które zastępują najczęściej znane z pomarańczowego światła oprawy sodowe, zużywają znacznie mniej energii elektrycznej. W tym roku podczas najdłuższej nocy jej pobór spadnie do ok. 140 MWh.

Jak to się przekłada na nasze wydatki? Przez ostatnie pięć lat bardzo mocno zdrożała energia elektryczna. Dziś za dystrybucję i

dostawę płacimy ok. 1265 zł/MWh brutto. Szacujemy więc, że koszt włączonego oświetlenia ulicznego podczas najdłuższej nocy w tym roku wyniesie 177 tys. zł. Gdyby nie modernizacja oświetlenia w ostatnich latach zapłaciłobyśmy dziś aż 387 tys. zł. Zatem mimo wzrostu cen prądu o prawie 240 proc. w ciągu pięciu lat, wydatki na ten cel wzrosły jedynie o 9 proc. w porównaniu z 2018 r.

SAVY – jaśniej i bezpieczniej

Od kilku lat sukcesywnie modernizujemy oświetlenie w

Warszawie. Przeszarżałe, energochłonne oprawy sodowe wymieniamy na nowoczesne, oszczędne oprawy ledowe. Ta pozytywna transformacja energetyczna w naszym mieście zdecydowanie przyspieszyła dwa lata temu. Pod koniec 2021 r. rozpoczęliśmy największy w Polsce, a być może też w Europie, projekt wymiany opraw oświetleniowych. Na ulicach gminnych oraz zarządzanych przez nas zamontowanych zostało już ponad 45 tys. ledów. Specjalnie dla Warszawy został

zaprojektowany nowy model o nazwie SAVA. Jego autorem jest firma LUG Light Factory z Zielonej Góry. Stolica posiada licencję na swobodne wykorzystywanie SAVY w przyszłości. Dzięki temu możemy w kolejnych latach zamawiać na rynku identyczne konstrukcje od dowolnych producentów, którzy zgłoszą się do przetargu.

Oprawy SAVA są estetyczne, mają kształt kopuły. Pozwalają oszczędzić 2/3 prądu przy dużo lepszej jakości oświetlenia. Na ulicach Warszawy zrobiło się zdecydowanie jaśniej. Nowoczesne lampy zapewniają miękkie i równomierne światło rozproszone na dużym obszarze. To wpływa również na poprawę bezpieczeństwa wszystkich użytkowników ruchu.

Dzięki nowym oprawom jesteśmy w stanie znacznie zredukować emisję dwutlenku węgla. Obecnie wskaźnik ten oscyluje w granicach 21 tys. ton. Do pochłonięcia takiej ilości szkodliwych substancji w ciągu roku potrzeba aż 3 mln drzew. **zdm.waw.pl**

Wojtek Dąbrowski

BIERZCIE Z NICH PRZYKŁAD

*Dziś dla młodzieży dobre mam wieści,
Najnowsze trendy spróbuję streścić.
W tym celu szkołę opisać muszę,
W której był uczniem Maciek z Mariuszem.*

*Tolerowano w klasie bachora,
Bo ojciec kumplem był dyrektora.
W dodatku w aktach miał jakieś haki,
Więc się bezkarne czuły chłopaki.*

*Dyrektor szybko swoje wytyczne
Przekazał Radzie Pedagogicznej,
A ta od niego uzależniona,
Musiała jego rozkaz wykonać.*

*Dziś każdy z chłopców brzydko się bawi,
Ale dyrektor ich ułaskawił,
Więc w nos się śmieją nauczycielom.
Niech ktoś podskoczy teraz skurwielom!*

*Bierzcie z nich przykład! Kto dostał dwóje,
Kozakiewiczza gest pokazuje.
Nauczyciele będą się bali,
Dyrektor za to jeszcze pochwali,
Zaprości nawet do gabinetu.
I to są wzory autorytetu.*

© MKWD (Muzyczny Kabaret Wojtki Dąbrowskiego)

Gadka Tadka

Na Służewcu powiało optymizmem

Tadeusz Porębski

Jak to po wyborach, szykują się zmiany personalne w administracji państwowej. Zmiana ministra aktywów państwowych nieuchronnie wiąże się ze zmianami rad nadzorczych i zarządów w spółkach skarbu państwa. Jako pasjonat wyścigów konnych niecierpliwie oczekuję nowego rozdania w spółce Totalizator Sportowy, który od 2008 r. jest 30-letnim dzierżawcą zabytkowych torów na Służewcu, jak również organizatorem gonitw tamże. W pierwszych latach działalności na Służewcu państwowa spółka wykonała kawał dobrej roboty. Przeprowadzono kompleksowy remont Trybuny Głównej, częściowo Trybuny Środkowej, siodlarni, zabytkowej łaźni, planowano m. in. budowę na Służewcu biurowca TS. Plany były śmiałe. Od 2018 r. inwestycje stanęły, rocznej puli nagród w wysokości około 8,5 mln zł nie rewaloryzowano i dzisiaj jej wysokość może jedynie śmieżyć. Pozbawione toalet i pokryte rakotwórczym azbestem stajnie, dziurawe drogi lokalne oraz zdemolowany tor treningowy, stanowiący niebezpieczeństwo dla koni, to smutna wizytówka tego wspaniałego zabytku najwyższej klasy.

Zmiana władzy w państwie, ściśle wiązana ze zmianami w spółkach skarbu państwa, spowodowała, że na Służewcu powiało optymizmem. Oczekiwania są duże. Środowisko przede wszystkim liczy na podniesienia wysokości rocznej puli nagród, ponieważ przez ponad 15 lat podróżowało wszystko – pasza dla koni, energia, koszty treningu, wywóz odpadów, tylko nagrody w gonitwach pozostały bez zmian.

Na bieżąco śledzę sytuację kadrową w spółkach z udziałem skarbu państwa. Ostatnio wiarygodne źródło doniosło mi w konfidencji, że na giełdzie kandydatów do objęcia funkcji prezesa zarządu TS pozostały dwa nazwiska. Rzecz jasna, nie ujawnię ich, ponieważ sytuacja polityczna jest tak dynamiczna, że dzisiaj możliwe jest każde kadrowe rozwiązanie. Mogę jedynie ujawnić, że obaj kandydaci wiedzą, co to wyścigi konne. Z tego samego źródła dowiedziałem się, że powiększenie rocznej puli nagród do poziomu choćby w części zadowalającego właścicieli i trenerów koni nie będzie proste, nawet gdyby prezesem zarządu TS został zadeklarowany fan wyścigów konnych. TS ma bowiem w swojej dyspozycji pieniądze państwowe.

Przez ostatnich kilka lat wyścigi konne w Polsce nie rozwijały się tak, jak na przykład na Węgrzech i znalazły się w niszy, a dofinansowywanie dyscyplin niszowych nie leży w interesie państwa. Aby mieć przed ministrem aktywów państwowych legitymację do zwiększenia rocznej puli nagród i wyłożenia na ten cel większej ilości pieniędzy, przyszedł prezes TS musiałby przedłożyć program naprawczy, opracowany wspólnie z prezesem Polskiego Klubu Wyścigów Konnych, powołany przez kolejnego ministra – rolnictwa i rozwoju wsi.

Kogo namaszczył minister Czesław Siekierski na nowego prezesa PKWK? Słyszysz się, że aspiracje do tego stanowiska ma prezeska PKWK sprzed kilkunastu lat, fatalnie odbierana przez środowisko z powodu nieudolności i zatrudniania w klubie dziwnych ludzi – wątpliwej jakości prawników, czy amatorów wliczających handikapy dla koni z chmur. Ponowne powierzenie tej osobie tak odpowiedzialnej funkcji wywołałoby ostry protest większej części środowiska.

„Przez ostatnich kilka lat wyścigi konne w Polsce nie rozwijały się tak, jak na przykład na Węgrzech i znalazły się w niszy, a dofinansowywanie dyscyplin niszowych nie leży w interesie państwa”

Tak czy owak, żeby wyścigi konne w Polsce zaczęły się w Polsce rozwijać, potrzebne są trzy elementy: wypracowanie wspólnie przez TS i PKWK programu naprawczego, podwyższenie w efekcie tego ruchu wysokości rocznej puli nagród, a także wpięcie końskiego totalizatora w Polskę w europejską pulę zakładów wzajemnych. To radykalnie zwiększyłoby dzisiaj dziadowskie pule w grze, a jednocześnie odpis z zakładów wzajemnych przeznaczony na wsparcie rodzimej hodowli. Niestety, w tym przypadku do gry wchodzi trzeci już minister – finansów, kontrolujący przestrzeganie zapisów ustawy hazardowej, którą należałoby pilnie znowelizować. Sytuacja polskich wyścigów konnych jest więc mocno skomplikowana, ale wyjście z impasu jak najbardziej możliwe. Może to nastąpić jedynie w przypadku wybrania na prezesów TS i PKWK osób, które wykażą wolę ścisłej współpracy na wyścigowym obszarze. Jak idzie o PKWK, powinna to być osoba mająca zasób wiedzy o wyścigach konnych w przysłowiowym małym palcu, dodatkowo zdolność do kompromisu i koncyliacyjność. Nieudacznik czy dyletant na tym stanowisku, przyniesiony w ministerialnej teczkę, byłby dla Służewca katastrofą.

Teren wyścigów konnych na Służewcu o powierzchni około 137 ha to perła w koronie tak Warszawy, jak i całej Polski, która stała się od 1989 r. obiektem pożądania deweloperów. Dzięki uporowi Andrzeja Ryńcy, niegdyśszego wicedyrektora Państwowych Torów Wyścigów Konnych, służewiecki hipodrom został wpisany w 1988 r. do Krajowego Rejestru Zabytków, co uchroniło go przed zabudowaniem luksusowymi apartamentowcami. Jeśli jednak wyścigów konnych nie podniesiemy z kolan, to wolny rynek w końcu zrobi swoje. Należy dążyć do tego, by decydenci przestali kojarzyć Służewiec jako jaskinię hazardu, a dostrzegli źródło dochodów do skarbu państwa z zakładów wzajemnych. We Francji koński totalizator generuje dzisiaj grubo ponad 10 mld euro rocznego obrotu. Z tej sumy 74,9 proc. wraca do graczy, 9,8 proc. do budżetu państwa (ponad 1 miliard euro), 9,5 proc. kasuje organizator wyścigów, a 5,8 proc. organizator końskiego totalizatora. Oczywiście, nie możemy równać się z Francją w wysokości obrotów, tam bowiem funkcjonuje kilkadziesiąt torów wyścigowych, a u nas tylko dwa, ale możliwość gry na europejskim rynku zakładów wzajemnych daje szansę na godziwy zarobek dla państwa.

Należy też nieustannie przekonywać decydentów, że wyścigi konne to królewska dyscyplina sportu, a zakłady wzajemne, zawierane w gonitwach, nie są twardym hazardem, a bardziej grą wiedzy, gdzie znajomość rodowodów, predyspozycji koni, inbredów i możliwości jeźdźców odgrywa rolę podstawową, a los niewielką.

Organizatorem zakładów wzajemnych końskiego totalizatora na terenie naszego kraju jest spółka „Traf”, należąca do grupy kapitałowej Totalizatora Sportowego. Ze Służewcem łączy ją dodatkowo fakt, że prezesem „Trafa” i dyrektorem służewieckiego oddziału TS zarządzającego zabytkowym torem jest ta sama osoba – Dominik Nowacki. W minioną środę spółka „Traf” oficjalnie potwierdziła redakcji „Passy”, że, tu cytując: „w wyniku kontroli celno – skarbowej, a następnie postępowania prowadzonego przez organy Krajowej Administracji Skarbowej (naczelnika Wielkopolskiego Urzędu Celno – Skarbowego w Poznaniu oraz dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu), na „Trafa” – Zakłady Wzajemne Sp. z o.o. nałożono karę pieniężną. Na to rozstrzygnięcie spółka złożyła skargę do WSA w Poznaniu”. Koniec cytatu. Spółka ukryła przed redakcją wysokość kary, choć domagaliśmy się podania jej wysokości. Informacje pozyskane z TS drogą nieoficjalną mówią o karze w wysokości ponad pół miliona złotych. O szczegóły zapytaliśmy UCS w Poznaniu w trybie ustawy Prawo prasowe.

W prawo czyli w lewo

Warto pamiętać

Każdy czas ma swoich bohaterów. Jeśli sięgniemy myślami w przeszłość z pewnością odnajdziemy osoby i wydarzenia zapisane w historii na trwałe. To dzięki nim następuje postęp, dokonują się zmiany cywilizacyjne i kulturowe. To tym osobom zawdzięczamy, że możemy łatwiej zrozumieć tę, czy inną epokę i pomimo upływu czasu. Ludzie, którzy żyli wiele lat przed nami mieli podobne do nas potrzeby i uczucia, ulegali emocjom tak jak my. O wielu z tych osób przypominamy sobie przy rozmaitych okolicznościach takich jak: rocznice urodzin lub śmierci albo w związku ich dokonaniem. Często rzutują one na teraźniejszość jak choćby powszechna wiedza o naszym układzie słonecznym, którą zawdzięczamy w dużej mierze Kopernikowi.

Trzeba przyznać, że dzisiejsze czasy nie sprzyjają wspomnianiu kogokolwiek ani czegokolwiek. Nieustannie jesteśmy bombardowani nowymi informacjami, a to nie zawsze idzie w parze z refleksjami na temat przeszłości. Mamy tego świetny przykład we współczesnych mediach, w których aż roi się od nadmiaru zdarzeń. Najczęściej są to codzienne banalne rzeczy zaścianające nasze umysły. Paradoxem jest, że za przywilej choćby krótkiego odpoczynku od zalewu śmieciowego potoku informacyjnego, zwłaszcza od wszechobecnych i natręczywych reklam trzeba płacić. Do czego doszliśmy jako cywilizacja, jeśli musimy płacić za to żeby nikt nie oferował nam na siłę rzeczy, których nie potrzebujemy i nie chcemy? Jak ma się do do poszanowania naszej wolności, która jest przy tym notorycznie naruszana? Żeby nie być gołosłownym wystarczy przytoczyć jeden z wielu przykładów. Kiedy zadzwonimy do operatora sieci TV lub dostawcy Internetu zamiast krótkiej i zwiększonej informacji na nasze pytanie wysłuchamy długiej listy ofert, które rzekomo nas uszczęśliwią i są przygotowane „specjalnie” dla nas a dopiero potem po długich peregrynacjach od jednej osoby do drugiej możemy czegokolwiek się dowiedzieć. Powyższy przykład nie jest wyjątkiem i dotyczy reguły, a nie konkretnego zdarzenia. To samo czeka nas, jeśli zadzwonimy na infolinię banku, sklepu, do placówki ochrony zdrowia etc.

„Nieustannie jesteśmy bombardowani nowymi informacjami, a to nie zawsze idzie w parze z refleksjami na temat przeszłości”

Trzeba być odkrywcą na miarę Krzysztofa Kolumba ani mieć umysł jak Albert Einstein, aby dojść do wniosku, że w strumieniu bieżących informacji, trudno dostrzec kogoś choćby najwybitniejszego z przeszłości. Któż z nas w natłoku codziennych spraw pamiętałby o Włodzimierzu Tetmajerze – polskim malarzu i grafiku, jednym z czołowych przedstawicieli Młodej Polski, działaczu ludowym oraz niepodległościowym, którego 100. rocznica śmierci minęła 26 grudnia ubiegłego roku? Zapewne niewielu. Otóż to! Nie pamiętamy o naszych bohaterach, twórcach polskiej kultury, ludziach, którzy odcisnęli swój ślad na kartach historii i to wcale nie tak odległej.

Włodzimierz Tetmajer był synem Adolfa Tetmajera i jego pierwszej żony, Leonii z Krobickich. Studiował w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie, a także w Wiedniu, w Monachium i w paryskiej Académie Colarossi. Studiował też na Oddziale Kompozycyjnym kierowanym przez samego Jana Matejkę – dyrektora Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie. Włodzimierz ożenił się z Anną Mikołajczykówną, córką chłopca z Bronowic, gdzie zamieszkał w tradycyjnym drewnianym domu, krytym strzechą. Jednym z ich częstych gości był poeta Lucjan Rydel, ożeniony z siostrą Anny Tetmajerowej – Jadvigą Mikołajczykówną. Te wyżej wymienione postaci możemy odnaleźć w sztandarowym dramacie Stanisława Wyspiańskiego pt. Wesele. Włodzimierz Tetmajer posłużył za pierwowzór postaci Gospodarza tytułowego wesela. Zapisał się więc w kulturze dwojako, jako malarz i postać z ponadczasowej literatury Młodej Polski. Podobnie zresztą jak Stanisław Wyspiański – autor wspomnianego dramatu, który również był człowiekiem wielu talentów: wybitnym poetą dramaturgiem, malarzem, grafikim i architektem.

Z nazwiskiem „Tetmajer” będziemy mieli do czynienia w przyszłym roku, a to za sprawą innego wybitnego przedstawiciela tej rodziny – Kazimierza Przerwy-Tetmajera (przyrodniego brata Włodzimierza). On także przeszedł do historii kultury, w której zapisał się złotymi zgłoskami jako poeta, powieściopisarz i nowelista W przyszłym roku (12 lutego) przypada 150. rocznica urodzin tej ważnej dla naszej kultury postaci. Podobnie jak jego przyrodni brat był związany z Podhalem. Zarówno Włodzimierz, jak i Kazimierz byli synami Adolfa Tetmajera inaczej Tettmayera von Przerwy – posła do Sejmu Krajowego Galicji III kadencji, właściciela dóbr Ludźmierz, marszałka i prezesa Wydziału Rady powiatu nowotarskiego. O młodszym z nich Kazimierzu Przerwie-Tetmajerze – poecie i prozaiku będzie więc okazja wspomnieć za rok, a tymczasem skupię się na chwilę na starszym z braci.

Miał on sceny rodzajowe z życia ówczesnej wsi, pejzaże i polichromie w kościołach i kaplicach. Był członkiem Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka”, grupy Zero oraz założycielem Towarzystwa Polska Sztuka Stosowana. Warto podkreślić jego zasługi na niwie społeczno-politycznej. Jednym z jego wielkich dokonań było zgłoszenie rezolucji uchwalonej przez Koło Polskie w parlamencie wiedeńskim, a następnie 28 maja 1917 roku przez tzw. „Koło Sejmu” w Krakowie stwierdzające, że jedynym dążeniem narodu polskiego jest odzyskanie niepodległej zjednoczonej Polski z dostępem do morza.

Jak widać, do przeszłości i jej bohaterów warto czasem powrócić. Pamiętajcie o ogrodach... Przecież stamtąd przyszliście... – pisał w swoim tekście Jonasz Kofta. Można odnieść to także do wielu postaci, bez których my sami nie byłibyśmy tacy jacy jesteśmy.

Mirosław Miroński

PASSA TYGODNIK SĄSIADÓW

Zapraszamy do odwiedzenia naszego profilu w mediach społecznościowych

Coraz więcej wygodnych i zielonych przystanków

W Warszawie jest już 90 wiat autobusowych z zielonymi dachami, a remonty przystanków wpływają nie tylko na ich estetykę i funkcjonalność, ale również poprawiają bezpieczeństwo podróżnych. Na tym jednak nie koniec prac. Kolejne wiaty i przystanki – z rozchodnikami na dachu i naklejkami na szybach zmodernizujemy w 2024 roku.

Poza dużymi inwestycjami, takimi jak budowa metra czy tras tramwajowych, w stolicy realizowane są mniejsze inwestycje poprawiające komfort i bezpieczeństwo pasażerów Warszawskiego Transportu Publicznego. Są to m.in. modernizacje przystanków, wiat oraz pętli autobusowych.

Pętle i zawrotki

Regulacja lub wymiana nawierzchni chodnika, montaż pasów prowadzących z wypustkami oraz pól oczekiwania, naprawa odwodnienia, wymiana krawężnika na ułatwiający bliski podjazd autobusu, uszczelnianie spekań i dylatacji czy budowa zupełnie nowej betonowej płyty, na której zatrzymują się autobusy – to najczęstsze prace, które wykonuje Zarząd Transportu Miejskiego na warszawskich przystankach. Stale wymieniane są również elementy służące bezpieczeństwu ruchu – słupki, bariery, punktowe elementy odblaskowe itp.

W 2023 roku już na kilku przystankach – np. Metro Politechnika 08 czy

Park Moczydło 01 – wymieniona została płyta betonowa, a podobne prace kończą się właśnie na przystankach Metro Imielin 01, Osiedle Młodych 01 i Wał Gocławski 01. Przystanek Bliska 01 zyskał odświeżony peron oraz nowy asfaltowy pas przejazdowo-postojowy (tu autobusy zatrzymują się na pasie ruchu), a Wyszogrodzka 02 – zatokę. Na przystanku PKP Międzyziesie 02 razem z nową zatoką betonową wyremontowany został peron z całą infrastrukturą (nowe krawężniki, płyty chodnikowe, pasy prowadzące i pola uwagi).

Jedną z większych inwestycji była też budowa przystanku i zawrotki dla autobusów linii 159 na zakończeniu al. Polski Walczącej, za wiaduktami Trasy Siekierkowskiej. Wybudowany został także zupełnie nowy przystanek wraz z wiatą na ulicy Łukowskiej (Witolin 03). To przystanek zbiorczy dla trzech linii: 141, 158 i 182. Autobusy zatrzymują się na nim zaraz po wyjeździe z pętli i podróżni nie muszą się przemieszczać po pętli – to udogodnienie szczególnie dla osób o ograniczonej mobilności.

Mniej słupków na przystankach

Na kilkunastu przystankach autobusowych i tramwajowych zdemontowane zostały słupki przystankowe, a znaki D15/D17 (oznaczające przystanek komunikacji miejskiej) zamontowane zostały na dachach wiat (rozkłady jazdy i informacje są w gablotach w wiacie). Znaki zamontowane zostały również na wysięgnikach przytwierdzo-

nych do dachu wiaty (w czterech miejscach) lub latarniach i słupach trakcyjnych (np. na przystanku Rondo Starzyńskiego 08).

– Poprawiamy dostępność przystanków także drobnymi działaniami – niekiedy wystarczy coś przestawić, przesunąć i na przystanku jest przestronniej – wyjaśnia Katarzyna Strzegowska z ZTM

W 2024 roku ZTM będzie kontynuować prace przystankowe w różnych częściach miasta. W planach jest wybudowanie – w porozumieniu z dzielnicą Białołęka – pętli autobusowej przy ulicy G. Verdiego wraz z jej odwodnieniem i oświetleniem. Na remont czeka również kilka przystanków przy ulicy Radzywińskiej (Biezuńska, Piotra Skarży, Gorzykowska), rondzie Zesłańców Syberyjskich czy na Powstańców Śląskich. Wspólnie z Zarządem Dróg Miejskich i Zarządem Zieleni m.st. Warszawy, ZTM przebuduje białołęckie przystanki – Henryków 01 i Klasyków 01. Ich nawierzchnia asfaltowa zostanie zastąpiona antysmogową a perony dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zazieleni się również okolice przystanków – posadzone zostaną nowe drzewa i krzewy. To projekt z Budżetu Obywatelskiego.

WTP na zielono

ZTM zazielenia Warszawę – w stolicy jest już 90 wiat z zielonymi dachami. Ekowiata ma dywan z zielonego rozchodnika oraz specjalne szyby przystankowe, ostrzegające ptaki przed zderzeniem. To jest już standard – takie są już wszystkie nowe wiaty. Rozchodnik dobrze toleruje miejskie warunki i niekorzystne warunki klimatyczne – duże różnice temperatury, nasłonecznienie, zmienną wilgotność. Jest praktycznie bezobsługowy – nie wymaga podlewania i nawożenia, długo wygląda świeżo i estetycznie.

Jednak największą zaletą rozchodnika są funkcje oczyszczania powietrza, chłodzenia i magazynowania wody. Rośliny z dachu jednej wiaty pochłaniają rocznie ponad 7 kg dwutlenku węgla i ograniczają zapylenie powietrza o 15-20 proc. Z kolei w słoneczne dni taki „zielony dywan” na dachu obniża temperaturę pod wiatą średnio o 3-5 stopni Celsjusza, a w czasie opadów magazynuje nawet do 150 litrów wody, co sprzyja retencji wody. Dzięki długiemu

okresowi kwitnienia pomaga także owadom, zwłaszcza zapylającym.

Zielone przystanki są również bezpieczne dla ptaków – szyby wiat oznakowane są gęstą siatką kropek naniesioną metodą sitodruku. Takie oznaczenia ostrzegają ptaki przed zderzeniem z – nierzadko niewidoczną dla nich – przezroczystą szybą.

Zmiany na Ursynowie, Targówku i Bemowie

W 2023 roku aż 44 wiaty zyskały zielone dachy i oznakowane szyby. Metamorfozę przeszło 26 wiat na Targówku – w ramach projektu z Budżetu Obywatelskiego 2023 „Zielone przystanki autobusowe na Targówku”: Bohuszewiczów 01 i 02, CH Targówek 01 i 03, Chodecka 01 i 02, DKS Targówek 01 i 02, Handlowa 01, Lusińska 01, Łojewska 01, Malborska 01 i 02, Metro Trocka 01, 03 i 06, Młodzieńcza 01, 02, 03 i 04, Przy Grodzisku 01 i 02, Rembelska 01 i 02 oraz Szpital Bródnowski 03 i 04.

Na Ursynowie został zrealizowany projekt „Łąki na przystankach”. Dachy zazieleniły się w ośmiu miejscach: Metro Imielin 01 i 02, Metro Natolin 01, 02, 03 i 04, Lanciego 01 oraz Polinezyjska 03. Podobnie jak na Targówku, gładkie przezroczyste szyby zastąpione tu oznakowanymi w taki sposób, aby były lepiej widoczne dla ptaków.

Na tym nie koniec prac – ZTM ustawi 6 zupełnie nowych wiat na Bemowie – na przystankach: Os. Leśne 01 i 02 oraz Fort Bema 01 i 02 oraz Rembertowie – na przystankach Rembertów-Akademia 01 i Rembertów Ratusz 01.

To tzw. wiaty seryjne, standardowo wyposażone w ławki i gabloty informacyjne, z rozchodnikami na dachu i przyjaznymi ptakom szybami. Zmodernizowanych zostało 10 innych wiat – zyskały dachy z roślinami.

Czy przystanek można przenieść?

A co ze „starymi”, likwidowanymi wiatami? – Staramy się, żeby nic się nie marnowało i wiaty, które z różnych powodów są nieużywane – np. funkcjonowanie przystanków zostało zawieszona na dłuższy czas z powodu budowy metra – znajdują nowe lokalizacje. Jeśli jakaś wiata może zostać przeniesiona w inne miejsce stolicy i tam służyć mieszkańcom, to przedstawiamy je w miejsca, gdzie zadaszeń wcześniej nie było, m.in. na przystanki: Turmoncka 02, Płaskowickiej 01, Izbicka-Cmentarz 02, Erazma z Zakrocymia 01. W taki sposób wiaty zyskało aż 29 przystanków – dodaje dyrektorka Katarzyna Strzegowska.

W 2024 roku w ramach Budżetu Obywatelskiego planowany jest montaż 81 zielonych dachów oraz 9 nowych wiat przystankowych: w Wawrze (6), Ursusie (7), Rembertowie (2), na Targówku (24), Bielana (5), Ursynowie (12), Bemowie (22) i Mokotowie (12).

Tomasz Kunert

W 2023 roku doświetlono ponad 300 przejść

Pierwsze 10 miesięcy 2023 roku było na warszawskich drogach najbezpieczniejszym okresem, odkąd zbieramy dane. W wypadkach zginęło 17 osób, czyli o ponad 40 proc. mniej niż w najlepszym pod tym względem 2022 roku. To wciąż o 17 za dużo, jednak konsekwentnie dążymy do realizacji założeń „Wizji zero”, która staje się coraz bardziej realna.

Bezdiskusyjnie ogromny wpływ na poprawę bezpieczeństwa mają doświetlenia przejść dla pieszych. W zeszłym roku rozpoczęliśmy doświetlanie kolejnych 322 z nich. Ten etap prac zakończy się na początku 2024 roku. Wtedy też rozpoczniemy projektowanie dodatkowego oświetlenia w ostatnich kilkudziesięciu lokalizacjach.

W ciągu ostatnich siedmiu lat udało nam się zwiększyć bezpieczeństwo po zmroku już na ok. 2 tys. zebr. Instalowanie nowych słupów i opraw oświetleniowych na przejściach rozpoczęło się jesienią 2016 roku, wtedy 79 przejść stało się jaśniejszych. W 2017 roku doświetliliśmy 353 przejścia, w 2018 było ich 405, a w 2019 – 342. W 2020 roku poprawiliśmy jasność na 272 lokalizacjach, a w 2021 tylko na 9, przy wykorzystaniu środków z Budżetu Obywatel-

skiego. Niewielka liczba ta wynikała z nierozstrzygniętego przetargu spowodowanego wysokimi cenami na rynku, które były wynikiem pandemii.

W roku 2022 powróciliśmy do doświetlania i działaliśmy w 299 miejscach, w tym również na przejściach uwzględnionych na liście z poprzedniego roku. W sumie rozjaśniliśmy do końca 2022 roku łącznie 1759 przejść. Do tego należy doliczyć te, które zostały poprawione podczas kompleksowych przebudów ulic oraz mniejszych inwestycji prowadzonych przez urzędy dzielnic na lokalnych, osiedlowych uliczkach.

Dodatkowe oświetlenie jest instalowane przed przejściami, aby zwiększyć widoczność sylwetki pieszego lub rowerzysty na ciemnym tle. Poprawę widoczności pieszych osiągamy na dwa sposoby: albo montując dodatkowe słupki lub oprawy, albo przez wymianę słupów jeden do jednego – usuwamy wtedy stare latarnie i zastępujemy nowymi, wyposażonymi w podwójne wysięgniki, z których jeden jest skierowany na zebra.

Większość za nami

Dzięki rozstrzygniętemu w sierpniu zeszłego roku przetargowi na kolejne doświetlenia, mogliśmy rozpocząć pracę na następnych 322 zebrach. Oznacza to, że na początku tego roku

w całej Warszawie doświetlonych zebra będzie aż 2081. Na liście znajduje się kilkanaście przejść, gdzie nowe słupki i oprawy oświetleniowe zostaną zamontowane dzięki środkom z Budżetu Obywatelskiego.

Obecnie większość prac w ramach wspomnianego przetargu została zakończona lub jest bardzo zaawansowana. Odbiory końcowe zaplanowaliśmy na luty 2024 roku.

Statystyka mówi prawdę

Doświetlanie przejść dla pieszych odgrywa ważną rolę i

przynosi pozytywne rezultaty w kontekście bezpieczeństwa ruchu drogowego. Mamy na to dowody w statystykach. W 2022 roku nie odnotowano żadnego tragicznego w skutkach potrącenia pieszego na zebrawie w Warszawie, w godzinach od północy do 10 rano. Coś takiego nigdy wcześniej się w stolicy nie zdarzyło.

Dane z pierwszych 10 miesięcy 2023 roku również robią ogromne wrażenie. Do końca października tego roku ofiar wypadków było 17. To o 17 za dużo, ale jednocześnie to spek-

takularny spadek (o ponad 40 proc.) w stosunku do liczby zdarzeń sprzed roku. Wśród zeszłorocznych wypadków śmiertelnych zaledwie 6 dotyczy pieszych (w zeszłym roku między początkiem stycznia a końcem października było ich 12). Zginęło też czterech motocyklistów (przed rokiem – 8), którzy wciąż stanowią nieproporcjonalnie dużą, w stosunku do udziału w ruchu, grupę ofiar.

Zeszłoroczne statystyki mogą się jeszcze zmienić, dlatego należy je traktować jako wstęp-

ne. Policja w statystykach wypadkowych uwzględnia osoby, które zmarły w wyniku obrażeń do 30 dni po wypadku. Dlatego pełny raport o bezpieczeństwie ruchu drogowego przygotujemy zawsze wiosną kolejnego roku.

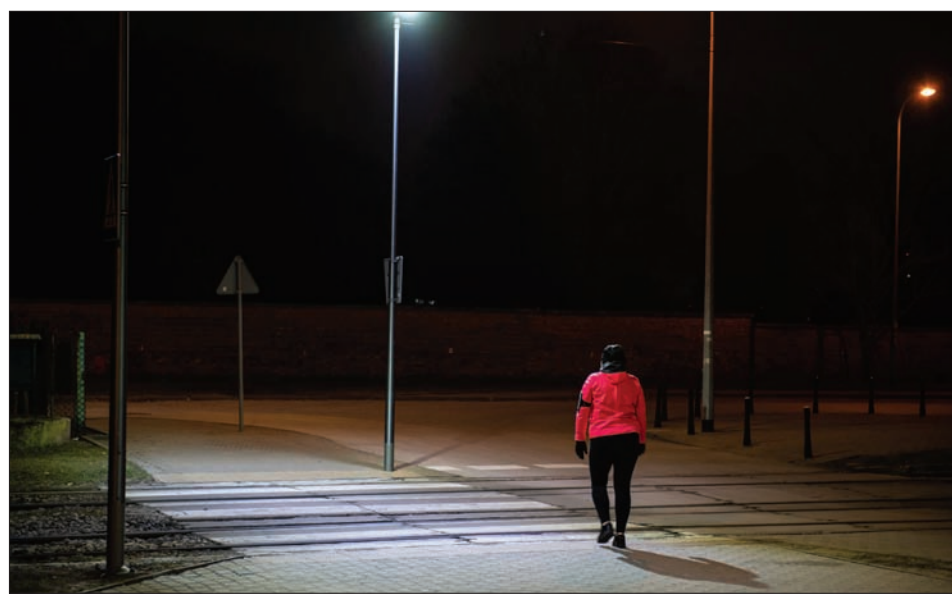
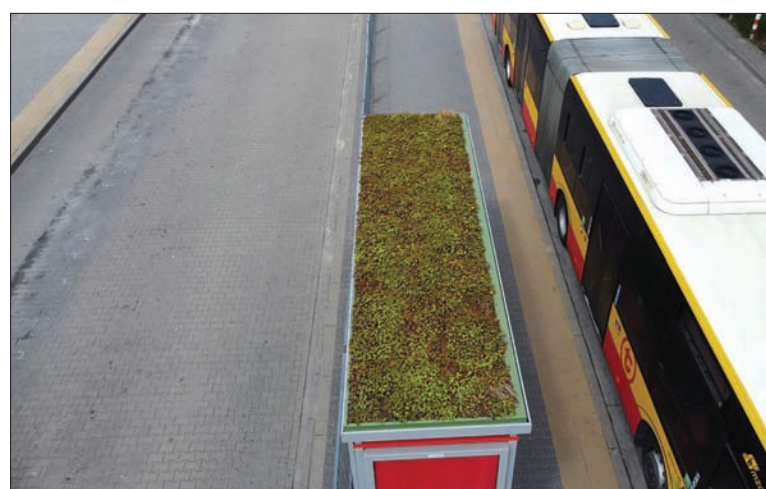
Zmiana systemowa

Doświetlanie przejść dla pieszych jest jedną z metod poprawy bezpieczeństwa. O tym, która z nich zostanie zastosowana decydujemy na podstawie przeprowadzonego audytu.

Zakończony w 2020 r. audyt wszystkich 4093 przejść bez sygnalizacji w Warszawie pozwolił na ich dokładne sprawdzenie pod kątem bezpieczeństwa. Dał nam odpowiedź, co powinniśmy na nich poprawić i wskazał priorytety – 481 zebra zakwalifikowanych do szybkiego działania, ocenionych przeważnie na 0, 1 i 2 w sześciopunktowej (od 0 do 5) skali.

Zmiany na podstawie audytu wdrażamy od 2016 r., kiedy pod lupę trafiły pierwsze zebra. Do każdej lokalizacji podchodzimy indywidualnie. Sposób na poprawę bezpieczeństwa wybieramy na podstawie zaleceń audytorów – osobno dla każdego przejścia sporządzili raport, w którym je opisali i wskazali, jak na nich należy poprawić bezpieczeństwo.

zdm.waw.pl

TANI SERWIS KOMPUTEROWY
18 zł/h, 24 h
Dojazd 0 zł
506 480 505

KUPNO-SPRZEDAŻ

ANTYKWARIAT KUPI ZA GOTÓWKĘ
ANTYKI, OBRAZY, SREBRA, MILITARIA I INNE
UL. DĄBROWSKIEGO 1
22 848-03-70 601-352-129

KUPIĘ książki, płyty winylowe.
Dojazd do klienta. Tel. 798 631 511

MOTO

KUPIĘ samochody całe i uszkodzone, 504 899 717

NAUKA

HISZPAŃSKI, 507 087 609
MATEMATYKA, 607 182 654
MATEMATYKA, 691 502 327

NIERUCHOMOŚCI

BEZPOŚREDNIO
kupię
trypokojowe,
511 642 709

KUPIĘ działkę bezpośrednio do 10000m², tel. 668 664 199

SPRZEDAM
3 POKOJOWE
BLISKO
KABAT
505 629 066

USŁUGI

AA GLAZURA, terakota, remonty, 794 781 765
BEZPYŁOWE cyklinowanie, malowanie, gładzie 22 756 57 63, 502 093 588
CYKLINOWANIE
bezpyłowe, układania, 695 843 473

DEZYNSEKCJA, skutecznie, 22 642 96 16
DOCIEPLANIE budynków, poddaszy, mycie i malowanie elewacji, podbitka, 25 lat doświadczenia, 501 624 562
HYDRAULIK, pełen zakres, 601 81 85 81
HYDRAULIKA, malowanie, 504 458 412

KANCELARIA PRAWNA

Marta Bisińska

Obsługa prawna firm i klientów indywidualnych

udzielanie porad, prowadzenie negocjacji, sporządzanie: umów, pism procesowych, odwołań

tel. 602 134 102

KOMPUTERY - pogotowie, ul. Na Uboczu 3, tel. 22 894 46 67, 696 37 37 75

MALOWANIE, 722 920 650
MALOWANIE, gładź, 505 735 827

MALOWANIE, hydraulika, remonty, 501 050 907

NAPRAWA MASZYN DO SZYCIA
DOJAZD GRATIS
tel. (022) 844 81 58

NAPRAWA LAPTOPÓW
ELEKTRONIKA KOMPUTERY
CENTRUM SERWISOWE
ul. Meander 2 A
668 108 222

NAPRAWA SPRZĘTU AUDIO-TV-VIDEO

SONY, PANASONIC, LG, SAMSUNG I INNE

ul. Meander 2 A
668 108 222

pon.-pt. 11-19, sob. 10-14

NAPRAWA 24h chłodnie lodówki kostkarki do lodu
603-584-876

NAPRAWA lodówek, 602 272 464
NAPRAWA lodówki, pralki, 502 562 444

NAPRAWA pralek BOSCH, SIEMENS, WHIRPOOL, itp., 22 644 52 59, 501 122 888

OKNA, naprawy, serwis, 787 793 700

REMONTY, budowlane, ogrodzenia, 513 137 581

ROLETY, plisy, moskitiery, żaluzje, producent, 602 380 218

USŁUGI stolarskie, schody, 510 128 912
WIERCENIE, 602 380 218

ZŁOTA RĄCZKA
Naprawę, zamontuję, odnowię itp.
Fachowo, niedrogo
504 458 412

PASSA
BIURO OGŁOSZEŃ
509 586 627
22 648 44 00

Tusze, Tonery
Oryginalne, Zamienniki, Regeneracja

BEZPŁATNA DOSTAWA DO FIRM na Ursynowie!

tel. 22 208 00 00 ul. Meander 2a, Pasaż Natoliński

Dzisiaj jest Wtorek 06 listopada 2012. Imieniny Feliksa, Leonarda, Melaniasza

POGODA NA DZIS 6° 2°

PASSA WWW.PASSA.WAW.PL

ZAPRASZAMY DO ODWIEDZENIA NASZEGO PORTALU

Nowe miejsce, stare zasady

Nagrodę za rozwiązanie otrzymuje **Stanisław Pisarski**
Odpowiedzi proszę zgłaszać telefonicznie 22 648-44-00
we wtorek między godz. 12.00 a 12.30.
Nagrodę można odebrać w środę w godzinach 11-20.

8						3
	7	9				
	2	4		9	5	
		6		2	3	7
			9			
6	9	3		1		
2	3			5	6	
				4	5	
1						7

		1				
5	2					3
	6		7	8	9	1
	5	4		2		9
	1				2	
6		3		9	1	
	8	3	9	6	4	
1					6	8
				1		

Kronika Stróżów Prawa

Obywatele wskazali nietrzeźwego kierowcę

Policjanci ze stołecznej drogowki zatrzymali 61-latkę podejrzanej o kierowanie samochodem w stanie nietrzeźwości. Według naocznego świadka, który wezwał policjantów, mężczyzna jechał zygżakiem ulicą Ursynowską. Badanie wykazało, że miał on blisko 3 promile alkoholu w organizmie. Dodatkowo posiadał zakaz prowadzenia pojazdów. W rezultacie trafił do policyjnego aresztu.

Kilka minut po godzinie 19.00 policjanci z wydziału ruchu drogowego pełniący służbę na terenie Ursynowa otrzymali zgłoszenie o ujęciu przez obywateli nietrzeźwego mężczyzny. W sposób bardzo niebezpieczny jechał samochodem, stwarzając zagrożenie dla innych uczestników ruchu.

Policjanci niezwłocznie pojechali w miejsce wskazane przez zawiadamiającego. Ustaliłi, że w czasie swojej nieodpowiedzialnej podróży skoda, mężczyzna miał bardzo duże trudności z utrzymaniem właściwego toru jazdy. Najwyraźniej nie panował nad samochodem i jechał przysłowiowym „wężykiem”. Wyczuwalna była od niego bardzo silna woń alkoholu. Mężczyzna z trudem cokolwiek mówił. Na pytania odpowiadał nielogicznie. Badanie wykazało, że miał on niecałe 3 promile alkoholu w organizmie.

Kierowca został zatrzymany i osadzony w policyjnym areszcie, a zgromadzony przez dochozdeniowców z Mokotowa materiał pozwolił na przedstawienie mężczyźnie zarzutów za kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości. Teraz 61-latkowi grozi kara do 2 lat pozbawienia wolności.

Dzielnicy odzyskali skradzione 28 000 złotych

Szybka reakcja dzielnicowych z Mokotowa pomogła zatrzymać sprawców oszustw na Blika. Podczas wykonywania rutynowych czynności służbowych dzielnicowa zauważyła na ka-

merach monitoringu w jednym z centrów handlowych przy ul. Wołoskiej dwóch mężczyzn, którzy wcześniej dokonywali takich czynów i zostali utrwaleni na zapisach z monitoringu w innych postępowaniach prowadzonych na terenie Polski.

Podczas przeglądania monitoringu w rejonie służbowym dzielnicowa z Mokotowa dostrzegła sylwetki mężczyzn, którzy wypłacali pieniądze z jednego z bankomatów na terenie galerii przy ul. Wołoskiej. Wiedząc, że ci mężczyźni wcześniej mieli związek z przestępstwami, natychmiast przekazała tę informację przełożonemu i przy wsparciu innego dzielnicowego dokonali zatrzymania sprawców.

Kontrola przeprowadzona przez funkcjonariuszy szybko wykazała, że sprawcy zdążyli już wypłacić blisko 28 000 zł za pomocą otrzymanych od oszukanych osób kodów BLIK. Nie tylko gotówkę mieli pochowaną w kieszeniach. Oszuści mieli przy sobie również dwa telefony komórkowe i dwie karty bankomatowe, które nie należały do nich. Wszystkie te przedmioty zostały zabezpieczone jako dowód w postępowaniu procesowym.

Okazało się, że 20-latek i 17-latek postanowili zarobić łatwe pieniądze. Zamiast uczciwie pracować wybrali przestępczą drogę. Wykorzystywali ludzi oszukując ich i wyłudając kody BLIK, które następnie umożliwiały im wypłacanie pieniędzy z bankomatów.

Mężczyznom przedstawione zostały zarzuty oszustwa, a

dotychczas jeden z nich usłyszał zarzut ukrywania dokumentu, którym nie miał prawa wyłącznie rozporządzać. Grozi im kara do 8 lat pozbawienia wolności.

Prokuratura Rejonowa Warszawa Mokotów w Warszawie

bardzo dokładnie analizowała zebrane materiały w sprawie i wydała postanowienie o zastawieniu środków zapobiegawczych w postaci dozoru Policji. To oznacza, że sprawcy będą musieli być pod kontrolą organów ścigania.

To zatrzymanie pokazuje, jak szybkie działanie dzielnicowych, znajomość podległego rejonu oraz szczegółowe prowadzenie przydzielonych spraw doprowadziło do zatrzymania oszustów i zapobiegło większym stratom. Musimy pamiętać jednak, że to w dużej mierze od nas samych zależy czy damy się oszukać przestępcom czy nie.

Kolejny oszust internetowy zatrzymany

Policjanci z Wydziału do Walki z Przestępczością Gospodarczą ustalili i zatrzymali oszusta internetowego, który próbował wyłudzić pieniądze, oferując na jednym z portali internetowych dyfuzory do aromaterapii, których w rzeczywistości nie posiadał.

19-letni sprawca w doskonałe zaplanowany sposób zamierzał zdobyć „łatwe pieniądze”. Umieścił na portalu internetowym ofertę sprzedaży dyfuzo-

rów do aromaterapii, która wzbudziła zainteresowanie jednej z klientek. Kobieta postanowiła dokonać zakupu za sumę ponad 7000 złotych i przelała ją na wskazany przez oszusta rachunek bankowy. Niestety, mimo zapłaty, klientka nie otrzymała przesyłki, ponieważ oszust w ogóle nie zamierzał przelać żadnych dyfuzorów. Aby jeszcze bardziej przekonać kupującą, przestępca przelał jej podrobione przez siebie skany faktury.

Policjanci ustalili miejsce pobytu oszusta i zatrzymali go. Mężczyzna został przewieziony do Komendy, gdzie przedstawiono mu zarzuty oszustwa oraz podrobienia dokumentu. Za popełnione przestępstwa grozi mu kara pozbawienia wolności nawet do 8 lat.

Ten incydent jest kolejnym przykładem na to, że oszuści wykorzystujący Internet jako narzędzie do popełniania przestępstw mają coraz większą śmiałość. Oszustwa internetowe są coraz bardziej zaawansowane i wyrafinowane, dlatego apelujemy o rozwagę i ostrożność podczas dokonywania zakupów, zwłaszcza za pośrednictwem internetu.

Nasze Mazowsze (VIII) – Zakroczym

Lech Królikowski

Miasto położone jest na skraju Wysoczyzny Płockiej, na prawym wysokim brzegu Wisły, około 5 km poniżej ujścia Narwi. Zachowały się ślady „pozostałości zamku książęcego na pociętej wąwozami skarpie prawego brzegu Wisły, we wschodniej części miasta” (B. Guerquin, *Zamki w Polsce, Warszawa 1974, s. 316.*). Tu też znajdują się ślady wczesnośredniowiecznego grodziska.

Pierwsza wzmianka o Zakroczymiu pochodzi z 1065 roku. Przy ówczesnym grodzie znajdowała się osada targowa. Miejsce było bardzo dogodnie, albowiem wzdłuż Wisły i Bugu prowadził prastary szlak czarnomorski, łączący basen Morza Północnego i Bałtyku z Morzem Czarnym, a tym samym z Bizancjum i kalifatem bagdadzkim. Także po pojawieniu się w XIII w. „nowego szlaku czarnomorskiego” Zakroczym zajmował w handlu międzynarodowym wręcz uprzywilejowane miejsce.

W tej części Europy najważniejszym w XIII wieku węzłem dróg handlowych był Toruń. Od tego miasta na południe, wzdłuż wschodniego brzegu Wisły, przez Dobrzyń, Płock i Wyszogrod, wiódł szlak handlowy aż do ujścia Narwi do Wisły, a więc w rejon Zakroczymia. Tu szlak rozdzielał się na podążający wzdłuż Narwi i Bugu na wschód oraz szlak wzdłuż Wisły na południe. Szlak ten, tj. w kierunku południowym – według ustaleń prof. Tomasa Jasińskiego – uruchomiony został w 1310 r. i wówczas – dla jego potrzeb – założone zostało miasto Warszawa.

W Zakroczymiu karawany kupców przepływały się przez Narew i wschodnim brzegiem Wisły podążały do miejsca vis a vis Warszawy, skąd przepływały się przez Wisłę na zachodni

brzeg rzeki. Aby uniknąć przepływu przez dwie duże przeszkody wodne, większość podróżujących przepływała się przez Wisłę w Zakroczymiu i zachodnim brzegiem rzeki zmierzając do Warszawy. Tak więc, pobliskie Zakroczymie przeprawy przez Wisłę oraz Narew miały ogromne znaczenie dla rozwoju tego miasta. Śladem (w nazewnictwie) szlaku na zachodnim brzegu Wisły, jest w Warszawie ulica Zakroczyńska, wyprowadzająca ruch z miasta w kierunku północno-zachodnim, tj. w kierunku Zakroczymia. Materialnym śladem jest natomiast Nowe Miasto Warszawa założone w XV w. przy (na) tym szlaku.

W XIII w. ustanowiono w Zakroczymiu kasztelanię. Wówczas, lub nieco później, na zrębach grodu zbudowano zamek, będący jedną z rezydencji książąt mazowieckich. Zabudowania zamkowe zostały zniszczone w czasie wojen szwedzkich. Z tego okresu pochodzi rycina Eryka Dahlberga, przedstawiająca przejście wojsk szwedzkich i wojsk Rakocznego przez most pontonowy pod Zakroczymiem 13-16 marca 1657 roku. Wówczas także nastąpiło zniszczenie miasta i zamku. W roku 1822 ruiny rozebrano, wykorzystując kamień i cegłę do remontu kościoła parafialnego. Z zamku zachowały się jedynie piwnice, na których w kolejnych wiekach stał budynek starostwa. W XIX wieku powstały na zrębach zamku zabudowania, które zniszczone zostały w trakcie II wojny światowej. Obecnie na terenie dawnego zamku istnieje budynek nawiązujący formą do dawnego starostwa. Obiekt jest dostępny dla zainteresowanych, tym bardziej, że właściciel chętnie informuje o historii tego miejsca. „Starostwo” znajduje się jednak z dala od centrum Zakroczymia, toteż mało kto tam trafia.

Miasto (prawa miejskie w 1422 r.) było siedzibą sądów, miejscem zjazdów i sejmików mazowieckich. W 1387 r. książę Janusz I ogłosił tu zbiór praw dla Mazowsza. W 1526 ziemia zakroczyńska została włączona do Korony. Od połowy XVII wieku trwał upadek miasta, co spowodowane było licznymi wojnami, ale też odsunięciem

się koryta Wisły. W 1831 roku, po upadku Warszawy, sejm powstańczy zebrał się w Zakroczymiu, skąd politycy, wojskowi i inni zaangażowani w walkę o niepodległość pomaszrowali na północ, w kierunku granicy z Prusami, którą przekroczyli 5 października 1831 r. pod Brodnicą. Fakt ten uznawany jest za nieformalne zakończenie powstania listopadowego.

Zakroczym, położony na skraju fortyfikacji twierdzy „Modlin”, bardzo mocno ucierpiał w trakcie II wojny światowej, głównie z powodu drewnianej zabudowy miasta (ok. 80% zniszczeń). Drewniana zabudowa miast i miasteczek na Mazowszu była cechą charakterystyczną tej części Polski, o czym pisał m. in. Jędrzej Świącicki w XVII wieku. Drewniana zabudowa Zakroczymia wynikała także z carskich przepisów fortecznych, albowiem miasto znajdowało się na obszarze objętym systemem fortyfikacji twierdzy „Modlin”. Na obrzeżach miasta znajdował się jeden z fortów (Fort nr 1 „Zakroczym”) pierścienia fortyfikacji twierdzy.

Zakroczym ucierpiał podczas obrony Modlina w 1939 roku. W dniu 28 września 1939 Niemcy rozstrzelali w Zakroczymiu ok. 600 osób, w tym pół tysiąca wziętych do niewoli żołnierzy Wojska Polskiego. Na jesieni 1944 r. na terenie Fortu „Zakroczym”) Niemcy urządzili obóz dla

ok. 30 tys. osób wypędzonych z Warszawy po Powstaniu.

Obecnie Zakroczym jest miastem w powiecie nowodworskim województwa mazowieckiego. Miasto zamieszkałe jest przez ok. 3,5 tys. ludzi. Układ miasta jest bardzo nieregularny, co jest wynikiem usytuowania go na krawędzi wyżyny, przeciętnej w tym miejscu licznymi jara-

mi. Miejscowość malownicza, ale – moim zdaniem – potrzebująca jeszcze ogromnych pieniędzy na inwestycje.

Piękne położenie nad Wisłą i bliskość Warszawy są ogromnym atutem, ale brak połączenia kolejowego mocno ogranicza jego możliwości ekspansji, chociażby w zakresie rekreacji i turystyki.

Ważne telefony

Ursynów

Urząd Dzielnicy al. Komisji Edukacji Narodowej 61	
Centrala	22 443 71 00
fax	22 443 72 91
Informacja Wydziału Obsługi Mieszkańców	
	22 443 72 00
	22 443 71 56
	22 443 73 01
Policja	47 72 319 78 lub 112
Ośrodek Pomocy Społecznej	22 544 12 00
Miejskie Centrum Kontaktów Warszawa (czynne całą dobę przez 7 dni w tygodniu)	19115

Mokotów

Urząd Dzielnicy ul. Rakowiecka 25/27	
	22 443 64 00
Wydział Obsługi Mieszkańców	22 443 65 00
	22 443 65 01
Urząd Skarbowy	22 502 00 00
Pogotowie Ratunkowe	999
	22 844 04 46
Policja	22 603 11 88
Straż Miejska	986, 22 649 40 90
Straż Pożarna	998, 22 844 00 71

Wilanów

Urząd Dzielnicy ul. Franciszka Klimczaka 2	
	22 44 35 000
Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Przyczółkowa 27A	
	22 648 22 26
Policja	22 842 32 61
Straż Miejska	986, 852 16 00
Straż Pożarna	22 596 71 40

Piaseczno

Urząd Miasta i Gminy ul. Kościuszki 5	701 75 00
Starostwo	
Powiatowe	757 20 51
Urząd Skarbowy	726 67 00
Pogotowie Ratunkowe	999
	535 91 93
Policja	997
	756 70 16...18
Straż Miejska	701 76 95
	986
Straż Pożarna	998, 756 72 43
Pogotowie Gazowe	992
Pogotowie Elektryczne	701 32 20
Pogotowie Wodno – Kanalizacyjne	603 309 399

Konstancin-Jeziorna

Urząd Gminy ul. Piaseczyńska 77	
	22 484 23 00, 22 484 23 10
Policja	997, 756 42 17
Straż Miejska	757 65 49
Straż Pożarna	998, 750 18 19
Pogotowie	999, 756 75 11

Lesznowola

Urząd Gminy ul. Gminna 60	
	757-93-40 do 42; 757-92-71; 757-90-02; faks 757-92-70
Pogotowie Ratunkowe	999
Pogotowie Ratunkowe (całodobowy ostry dyżur)	
ul. Kościuszki 9	756-75-11
Ośrodek Zdrowia w Nowej Iwicznej	701-49-10
Ośrodek Zdrowia w Magdalence	757-99-64
Ośrodek Zdrowia w Mrokowie	756-15-92
Ośrodek Pomocy Społecznej	757 92 32
Policja	997
	757-93-90, 757-93-86
Komenda Powiatowa Policji	
	756-70-17, 756-75-01
Straż Pożarna	757-05-98, 757-22-27
Ochotnicza Straż Pożarna w Mrokowie	756-15-25
w Nowej Woli	756-73-10
Straż Miejska	986, 750-21-60
Pogotowie gazowe	992, 750-38-85
Pogotowie energetyczne	991
	756-30-53, 756-30-54
Pogotowie wodno-kanalizacyjne	994

Biuro Służby Krajowej Anonimowych Alkoholików
(22) 828-04-94, pon.-pt. 8-16
Punkt Informacyjny – Kontaktowy AA (22) 616-05-68, pon.-pt. 16-21
Infolinia AA
0-801 033 242, pon.-pt. 8-21

Wybierz warszawskiego sportowca roku

Do 21 stycznia warszawianki i warszawiancy mogą głosować w Plebiscybie na Najlepszych Sportowców Warszawy. Zwycięzcy zostaną ogłoszeni podczas uroczystej gali 9 lutego.

– Plebiscytem na Najlepszych Sportowców Warszawy chcemy podziękować wszystkim sportowcom Warszawy za ich codzienny trud, osiągnięcia oraz występy na sportowych arenach Polski, Europy i świata, którymi dostarczają nam mnóstwo emocji i dodają pozytywnej energii – mówiła Renata Kaznowska, zastępczyni prezydenta m. st. Warszawy. – W powszechnym głosowaniu warszawianki i warszawiancy wybiorą zwycięzców w trzech kategoriach: najpopularniejszy sportowiec roku, sportowa drużyna klubowa roku oraz sportowa impreza roku. Serdecznie Państwa zapraszam do głosowania na swoich ulubieńców! – dodała wiceprezydentka.

Z kolei laureatów w kategoriach najlepszy sportowiec, najlepszy sportowiec niepełnosprawny, trener oraz sportowa osobowość roku, wyłoniła kapituła plebiscytu. W jej skład wchodzi: Tomasz Majew-

ski, Otylia Jędrzejczak, Dorota Idzi, Robert Korzeniowski, Teresa Sukniewicz-Kleiber oraz Andrzej Supron.

– Chciałbym podziękować władzom Warszawy oraz przede wszystkim całej kapitule, która jest jedną z najbardziej sprawiedliwych i najwyższej jakości. Nasza praca przebiegła dość szybko i sprawnie, mimo że mieliśmy z kogo wy-

bierać, bo naprawdę mamy w Warszawie świetnych sportowców – powiedział Tomasz Majewski, przewodniczący kapituły plebiscytu.

Internauci mogą głosować za pośrednictwem strony na swoich ulubionych sportowców w trzech kategoriach: najpopularniejszy sportowiec roku, sportowa drużyna klubowa roku oraz sportowa im-

preza roku. Głosy warszawiaków będą zbierane do 21 stycznia.

– Jako sportowiec, który sam startował wielokrotnie w różnych konkursach, bardzo się cieszę, że wszyscy możemy głosować i to kibice wskażą najbardziej lubianego sportowca. I mam prośbę do Państwa o to, żebyśmy nie zwlekali z oddaniem głosu i jak najszybciej docenili naszych warszawskich sportowców – powiedział Robert Korzeniowski, członek kapituły plebiscytu.

W latach 2000-2009 partnerem strategicznym Plebiscytu na Najlepszych Sportowców Warszawy był dziennik Życie Warszawy. Od 2010 roku organizatorem jest m.st. Warszawa. Tytuł Najlepszego Sportowca Roku otrzymali m.in. lekkoatletka Anita Włodarczyk, pływaczka Otylia Jędrzejczak, lekkoatleta Tomasz Majewski, wioślarka Agnieszka Kobus-Zawojska i wioślarz Dominik Czaja. Zaś głosami internautów tytuł Najpopularniejszego Sportowca Roku przyznano: tenisistce Idzie Świątek, karatece Maciejowi Mazurowi, szermierzowi Michałowi Nalewajkowi i koszykarce Klauddii Sosnowskiej.

MB

E.Leclerc

URSYNÓW

Oferta ważna
od 11.01 do 13.01.2024 r.

ŚWIEŻA OFERTA NA WEEKEND

KUPUJ
TANIO Z **bonus**

14⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 22,99
Cena przed obniżką: 22,99
Śledź w sosie salsa
Seko
cena za 1 kg

**34%
TANIEJ**

65⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 79,39
Cena przed obniżką: 79,39
Tuńczyk połędwica
Akwen, towar rozmrażany
cena za 1 kg

**16%
TANIEJ**

29⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 38,99
Cena przed obniżką: 29,99
Bianka pierś z indyka
Indykpol
cena za 1 kg

**23%
taniej**
z kartą

4⁹⁹
1 kg
CENA Z KARTĄ **bonus**
Cena bez karty: 6,49
Cena przed obniżką: 6,49
Bataty
dostawca: Roveg
kraj pochodzenia: Egipt
cena za 1 kg

29⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 44,99
Cena przed obniżką: 44,99
Smakołyk Puchatka
Indykpol
cena za 1 kg

**33%
TANIEJ**

9⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 12,99
Cena przed obniżką: 12,99
Skrzydło z indyka
cena za 1 kg

**23%
TANIEJ**

13⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 16,99
Cena przed obniżką: 16,99
Żeberka wieprzowe trójkąty
cena za 1 kg

**17%
TANIEJ**

5⁹⁹
1 opak.
CENA Z KARTĄ **bonus**
Cena bez karty: 6,69
Cena przed obniżką: 5,99
Kopytka
Henglein, 500 g
cena za 1 kg = 11,98/13,38

49⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 79,99
Cena przed obniżką: 79,99
Ser rolada kozia pleśniowa
Temar
cena za 1 kg

**37%
TANIEJ**

4⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 5,99
Cena przed obniżką: 5,99
Pomarańcze
dostawca: Wigant
kraj pochodzenia: Hiszpania
cena za 1 kg

**16%
TANIEJ**

5⁹⁹
1 szt.
Cena przed obniżką: 7,99
Cena przed obniżką: 6,59
Masło Ekstra 82%
Krasnystaw, 200 g
cena za 1 kg = 29,95/39,95

**18%
taniej**
z kartą

5⁹⁹
1 szt.
CENA Z KARTĄ **bonus**
Cena bez karty: 7,37
Cena przed obniżką: 7,37
Twaróg śmietankowy ze Strzałkowa
Strzałkowo, 200 g
cena za 1 kg = 23,96/29,48

E.Leclerc
URSYNÓW

Oferta ważna:
do 31.01.2024

10% taniej
Z KARTĄ **bonus**

Stodkie
Poniedziałki

-10%

P'tit Déj
EQUADOR
na wybrane
Słodzycy P'tit Déj i Equador

BIO Wtorki

-10%

BIO
village
na wybrane
Produkty BIO Village

Serowe
Środy

-10%

CROISÉS
na wybrane
Produkty Les Croisés

Włoskie
Czwartki

-10%

TURINI
na wybrane
Produkty Turini
Tradizioni D'ITALIA

Delikatesy
Piątkowe

-10%

Saint Azay
Nasze Specjały
na wybrane
Produkty Saint Azay
i Nasze Specjały

bonus

Oferta ważna od 11.01 do 13.01.2024 r. z wyjątkiem produktów oznaczonych inną datą obowiązywania promocji lub do wyczerpania zapasów.

Wszystkie ceny wyrażone są w zł i zawierają podatek VAT. Ceny dotyczą produktów bez dekoracji. Oferta dotyczy sprzedaży detalicznej. Informacje na ten temat i regulamin dostępny w Punkcie Obsługi Klienta sklepu. Oferta dotyczy sklepu: HIPERMARKET URSYNÓW, Warszawa ul. Ciszewskiego 15 róg Komisji Edukacji Narodowej.

E.Leclerc
HIPERMARKET
URSYNÓW
foto.e-leclerc.pl | leclerc.pl

Hipermarket czynny
pon. - sob.: 7.00 - 22.00
niedz. handlowa: 7.00 - 22.00

GALERIA
KEN
CENTER
galeriakencenter

Galeria czynna
pon. - sob.: 10.00 - 21.00
niedz. handlowa: 10.00 - 20.00

Hipermarket Warszawa Ursynów
ul. Ciszewskiego 15
róg Komisji Edukacji Narodowej
tel. (22) 389 86 00
www.eleclerc.pl

dojazd autobusami:
192, 179, 185, 193, 401, 209, 809, 503, 166, 815, 239, 210 stacja metra: Stokłosy, Imielin